

Hjelmeland - Naturlegvis

Kommuneplan 2011 - 2023

HOVUDDOKUMENT KAP 1 – 4 M/VEDLEGG

SAMFUNNSDEL OG AREALDEL

**Vedtatt Hjelmeland kommunestyre
16.06.2011 sak 035/11 og 21.09.2011 sak 62/11**

INNHALD

PLANSKILDRING	10
1. PLANSKILDRING	12
1.1. KOMMUNEPLANEN SI OPPBYGGING	12
1.2. SAMFUNNSDEL	13
1.3. AREALDEL	14
VISJON, OVERORDNA MÅL OG VERDIGRUNNLAG	18
2. VISJON, OVERORDNA MÅL OG VERDIGRUNNLAG	20
SATSINGSOMRÅDE	22
3. SATSINGSOMRÅDE	24
3.1. BARN OG UNGE	26
3.2. BUSSETJING	27
3.3. NÆRINGSUTVIKLING	28
3.4. INFRASTRUKTUR OG KOMMUNIKASJON	29
KOMMUNAL UTVIKLING	30
4. KOMMUNAL UTVIKLING	32
4.1. OPPVEKST	33
4.2. OMSORG OG LEVEKÅR	35
4.3. FOLKEHELSE	36
4.4. BÆREKRAFTIG UTVIKLING	38
4.5. FLEIRKULTURELT SAMFUNN	39
4.6. KULTUR OG KULTURMINNE	40
4.7. TEKNISK	42
4.8. BEREDSKAP	43
4.9. LIKESTILLING OG DISKRIMINERING	44
4.10. INTERKOMMUNALT SAMARBEID	45
4.11. KLIMA OG ENERGI	46
AREAL	48
5. AREAL	50
5.1. GENERELL DEL	50
5.2. BEBYGGELSE OG ANLEGG	50
5.2.1. BUSTADER	52
5.2.2. FRITIDSBUSTADAR	54
5.2.3. SENTRUMSFØRMÅL	57
5.2.4. TENESTEYTING	58
5.2.5. FRITIDS- OG TURISTFORMÅL	59
5.2.6. RÅSTOFFUTVINNING	60
5.2.7. NÆRINGSVERKSEMD	61
5.2.8. IDRETTSANLEGG	62
5.2.9. ANDRE TYPER BEBYGGELSE	62
5.2.10. GRAV- OG URNELUND	65
5.3. SAMFERDSELSANLEGG OG INFRASTRUKTUR	66
5.3.1. VEG	66
5.3.2. PARKERINGSPLASSAR	66
5.4. GRØNTSTRUKTUR	67

5.4.1. NATUROMRÅDE	67
5.4.2. TURDRAG.....	67
5.4.3. FRIOMRÅDE	68
5.5. LNF - LANDBRUK, NATUR OG FRILUFTSOMRÅDE.....	69
5.5.1. SPREIDD BUSTAD I LNF	70
5.5.2. SPREIDD FRITIDSBUSTADER I LNF	72
5.6. OMRÅDE FOR BRUK OG VERN AV SJØ OG VASSDRAG.....	73
5.6.1. FERDSEL.....	73
5.6.2. FARLEIER.....	73
5.6.3. SMÅBÅTHAMNER.....	73
5.6.4. FISKE	74
5.6.5. AKVAKULTUR	75
5.6.6. DRIKKEVATN	76
5.6.7. NATUR- OG FRILUFTSOMRÅDE I SJØ/VASSDRAG	76
5.7. OMSYNSSENER	76
5.7.1. SIKRING OG FARESONER	76
5.7.2. FRAMTIDIG INFRASTRUKTUR.....	77
5.7.3. NATUR, FRILUFTSLIV, GRØNTSTRUKTUR	78
5.7.4. NYARE KULTURMINNE OG KULTURMILJØ.....	80
5.7.5. BANDLAGDE OMRÅDE	82
5.7.6. GJELDANDE REGULERINGSPLANAR.....	83
VEDLEGG	86
VEDLEGG 1. OVERSIKT OVER KOMMUNAL INFRASTRUKTUR:	88
VEDLEGG 2. INTERKOMMUNALT SAMARBEID	90
VEDLEGG 3. PLAN FOR IDRETT OG FYSISK AKTIVITET	92

Korleis er det å bu i Hjelmeland i år 2022?

Det svirrar nok mange forskjellige tankar oppi hovudet til folk, om korleis det vil bli å bu i Hjelmeland med tida. Men eg vil nok seie at mine tankar er dei mest realistiske.

Det vil bli ein by utan like! Namnet "Hjelmeland" kjem til å lyde kjent i kvar ein tosk sine øyrer. Kan du ikkje sjå det for deg? Hjelmeland – storbyen i Ryfylke. Ryfylkes hovudstad. Åh, det hadde vore noko det! Hjelmeland kjem til å være midtpunktet og møtestaden til alle her inne. Det kjem til å være forbindelse mellom alle "kontinenta" våre. Hjelmeland – Jøsneset, Hjelmeland – Ombo, Jøsneset – Ombo. Den vakre Hjelmelandsfjorden kjem til å vere dekkja av bruer på kryss og tvers. Det kjem til å rase med flotte EL- bilar over bruene, og fartsgrense. Kva er vell det?

Ja du hørte rett. EL- bilar. Folk her inne har virkelig forstått kva det vil seie å være miljøvennlig. Vår alles kjære ordførar Bjørn Laugaland, (nei, han har ikkje pensjonert seg enda) har brukt opp kommunen sine pengar på ein EL- bil til alle familiane i kommunen. Ja, eg forstår viss dykk syntes det virka som eit heilt sprøtt tiltak. Men ver no litt tolmodige. Bare vent til 2022 så får dykk vite kvifor det vil bli ei heilt fabelaktig gjennomføring.

Vormedalen som lenge har vorte omtalt som ei lita utanforståande småbygd, kjem til å sjå lyset! Den lenge etterlengta ferja som tidligare gjekk frå Tytlandsvik til Jøsenfjorden, vil bli erstatta med ei stor og flott bru! Treningssenteret i Jøsenfjorden kjem til å bli ein suksess ingen har sett maken til. Det kjem til å bli kjent i heile Noreg, og Jøsenfjorden kjem inn i miljøet igjen! Dei vil ikkje lenger vere dei sære folka frå enden av fjorden. Dykk har sikkert sett reklamer om forskjellige treningsstudie. For eksempel *SATS*, eller *ELIXIA*. No kjem *Gjil aktivitetssenter* til å lyde mykje meir kjent enn dei.

Sidan me først var på den sida av fjorden, kan me jo fortsett der. Trekket på Gullingen har lenge blitt kritisert på grunn av størrelsen. Ein heis, ja eg skjønar godt at dykk syns det er i det minste laget. Fram mot 2022 vil det bli utvida mykje. Ja ikkje bare litt, men slik at det blir på størrelse med trekket på Voss. Det hadde 11 heisar førre gong eg sjekka. Dykk har utruleg mykje å sjå fram til! For dei som virkelig har forstått seg på skisporten. Ja, altså langrennsløparane, har eg ein gledeleg overrasking til! Nokre stikkord er kunstsno og utviding. Og for folk som har problem med late foreldre som aldri "orkar" å kjøre, kan eg love dykk bussar, både titt og ofte opp til fjells. "Jaujau", nok om det.

Dykk sit sikkert bare å ventar på at eg skal ta opp det skremmande temaet, *Tysdalsstranda*. "Brrr", eg grøssar bare ved tanken. Eg hugsar enda kor skummelt eg syntes det var å kjøre der når eg var liten. Ja, sånn i barnehage/småskulealderen tenkjer eg på. Eg grua meg til kvar einaste bytur. Ja, ikkje misforstå. Eg elska å vere med mor, (den gåande pengetaska) på bytur. Men *før* byturen grua eg meg til å kjøre gjennom den fæle plassen. Og når me var komne fram begynte eg å grue meg til heimreisa, desto meir ho nærma seg. Eg hugsar godt kor redd eg var for å bli sitjande på den sia av bilen som vendte ned mot vatnet. Eg frykta

vell at eg skulle tippe utføre eller noko i den duren. Derfor var det alltid tryggast å sitje på den sida som vendte inn mot fjellveggen. Så, til alle levande vesen som er redde for å køyre der. Gled dykk til 2022, seier eg bare!

Men me går tilbake til kvifor Vormedalen skal få sjå lyset i 2022. Audun Laugaland, som alle med klar topp har høyrte om, kjem til å vende heim etter ein turbulent karriere. Etter å ha levd eit langt og travelt liv, har han innsett kva som er mest viktig når det gjeld skisporten. Start tidleg, og gå mest mulig! Derfor har han fått den fantastiske ideen om å byggje eit skigymnas i heimbygda si. Ja, ikkje bare ski. (Det heiter skigymnas fordi Audun ønska det.) Det skal vere eit idrettsgymnas for alle sportsidiotar. Fotballinje, handballinje, symjelinje, og mange fleire. Eg skal ikkje røpe alt for mykje, men det vil bli ein suksess. Det vil bli verkelegheit, og det vil bli storarta.

Eg går ut i frå at alle veit kvar Steinslandsvatnet er. Der skal det gå ei rundløype rundt, noko ala alle vatna i byen. Der kan alle morgonglade Hjelmelandsbuar ta seg ein forfriskande morgontur rundt. Snakke saman, kose seg, ete frukost på ein benk, under mistelteinen som heng så fint over dei.

Sidan Hjelmeland kjem til å bli ein storby, må vi jo ha ei stor klokke slik at ingen lurar på kva klokka er. Den kjem til å bli ståande på ein innlysande plass som sikkert alle allereie veit kvar er. Nemleg Hjelmen. Det er jo genialt! Ei klokke ala BIG BEN midt oppe på Hjelmen.

No har eg bare snakka om alle forandringane som vil skje med plassen. Og ikkje korleis menneska vil like seg her. Men hallo! Kven vil *ikkje* like seg her? Barn og unge får spesialisere seg i den idretten dei er mest glade i *utan* å forlate heimen så tidlig. Noko som sjølvsagt foreldra er sjeleglade for. Dei får endelig behalde gullklumpane sine tre år ekstra heime. Folk slepp å være nervøse for å kjøre forbi Tysdalsvatnet, me slepp å høyre på maset til folk frå Jøsneset og Ombo, om at det går for lite ferjer. Alle er miljøvennlige. Den friske lufta i Hjelmeland vil bli hakket friskare enn den allereie er. Alle får kvar sin bil. Folk i kommunen vår vil være så fornøgde som det overhodet er mulig å få dei. Åh, det er jo flott det!

Cecilie Randa Heggland
Hjelmeland skule klasse 9
28.01.10

Hjelmeland - Naturlegvis

Kommuneplan 2011 - 2023

Kommuneplan for Hjelmeland set opp mål og trekkjer opp hovudliner som kommunen skal styrast etter i tida framover. Kommuneplanen koordinerer all kommunal aktivitet.

Planen viser mål, strategiar og retningslinjer for utviklinga av Hjelmeland-samfunnet. Den skal vere ei felles plattform for Hjelmeland kommune som organisasjon, andre offentlege styresmakter, næringsliv, lag og foreningar og ikkje minst den einskilde innbyggjar.

Utvikling av kommunen krev samarbeid og handling. Hjelmeland kommune vil gjennom verksemda si, økonomiplan og årsbudsjett/handlingsprogram synleggjere kommunen sine konkrete handlingar og tiltak, men den einskilde samfunnsaktøren vil òg vera aktiv bidragsytar og medverka til at Hjelmeland skal bli ein kommune med eit aktivt engasjement i forhold til visjonen:

Hjelmeland - Naturlegvis

Visjonen gjev uttrykk for eit ynske om eit positivt samspel mellom kommunen sine tilsette, innbyggjarane og naturen rundt oss. Me signaliserer òg at me ynskjer å bruka natur og naturressursane til helse, rekreasjon, og friluftsmål. Visjonen seier noko om våre næringsmessige satsingar, som i stor grad er bygt opp rundt bruk av dei gode naturressursane kommunen har. Det seier òg noko om å ta vare på dei landskapsmessige kvalitetane rundt oss. Me ynskjer òg at visjonen skal visa at Hjelmeland skal vera eit naturleg val for å bu, arbeida og besøka.

Kommuneplanen er resultat av ein omfattande demokratisk prosess, der me har fått innspel frå innbyggjarar og høyringsinstansar på dei fleste samfunnsområde. Skal me lukkast med å utvikle kommunen i ønskt retning er me avhengige av samspel. Me treng dialog med innbyggjarar, organisasjonar og næringsliv. Kommuneplanen skal leggje grunnlaget for eit nært samarbeid med frivillige aktørar/organisasjonar, næringslivet, private og offentlege institusjonar, nabokommunar og regionen for øvrig.

Me håper kommuneplanen skal bli ein aktiv følgesvenn og rettesnor, og inviterer til samarbeid for utvikling av Hjelmeland-samfunnet.

Bjørn Laugaland
Ordfører

Børje Alander
Rådmann

Innleiing

Kommunane skal utføra ei løpande kommuneplanlegging med sikte på å samordna den fysiske, økonomiske, sosiale, estetiske og kulturelle utviklinga innanfor områda sine.

Kommuneplanen er den overordna og langsiktige planen i kommunen sitt plansystem, som skal sjå kommunen sine oppgåver og ansvarsområde i samanheng. Den skal gje føringar for kor kommunen skal setja inn ressursar i form av arbeidskraft og økonomi, kva for nokre tenester kommunen skal tilby innbyggjarane og nivået på desse tenestene. Den skal vidare visa bruk og vern av areal.

Kommuneplanen skal vera ein reiskap for dei folkevalde, som skal gje grunnlag for styring av utviklinga over eit lengre tidsperspektiv. Den skal fastleggja rammer for detaljplanlegginga og for enkeltvedtak.

Kommuneplanen skal gje innbyggjarar, næringsliv og organisasjonar høve for medverknad i kommunen sine prioriteringar og dermed høve til å påverka utviklinga i kommunen.

Den langsiktige delen av kommuneplanen inneheld:

Samfunnsdel - inneheld verdier, visjon og mål for kommune si verksemd. I tillegg blir det fokusert på satsingsområde og utfordringar, samt dei strategiane som skal til for å nå dei måla ein ynskjer å oppnå i perioden.

Arealdelen - i kart og tekst - synleggjer forvaltning og utvikling av areal og andre naturressursar i kommunen. Arealdelen skal byggja vidare på, avspegle og leggja til rette for at me skal kunne oppfylle dei måla og strategiane som samfunnsdelen legg opp til.

Den kortsiktige delen omfattar: Samordna handlingsprogram og økonomiplan for arbeidet til kommunen kommande år og for dei næraste 4 åra.

Kommuneplanen utarbeidast i samsvar med dei føringane som ny plan-og bygningslova set til prosess og medverknad. Gjennom kommuneplanarbeidet har ein engasjerte politikarar, lag og organisasjonar, offentlege styresmakter, lokalbefolkninga og andre aktørar, bl.a. gjennom:

- ✚ Temamøter
- ✚ Opplæring ny plan- og bygningslov
- ✚ Møter med næringsliv
- ✚ Møter med landbruksorganisasjonar
- ✚ Møter med overordna sektormyndigheiter
- ✚ Informasjonsmøter / grendamøter
- ✚ Høyring/samrådsmøte med aktuelle interessentar
- ✚ Kunngjering i media
- ✚ Informasjon gjennom kommunen si heimeside
- ✚ Møter med ungdom
- ✚ Bruk av Facebook
- ✚ Møte med rusførebyggjande fora
- ✚ Engasjere skulen
- ✚ Etablere arbeidsgrupper innan satsingsområda i kommuneplan, med representantar frå, politikk, næringsliv, bondeorganisasjonar, ungdomsråd, bygdaråd, frivillig sektor og kommunal administrasjon
- ✚ Etablere faggrupper innan forskjellige kommunale sektorar og ansvarsområde
- ✚ Politisk behandling

1

Planskildring

*Livet er det som skjer mens
du planlegger noe annet.*

John Lennon

1. Planskildring

Hjelmeland kommune ynskjer gjennom kommuneplanen å leggje grunnlaget for eit berekraftig samfunn. Planen har ein tidshorisont fram til 2023.

1.1. Kommuneplanen si oppbygging

Planprogrammet utgjer fyrste del av kommuneplanarbeidet. Planprogrammet har bla. Som formål å avklare rammar og premissar for kommuneplanarbeidet.

Kommunen har etter beste evne prøvt å ta inn over seg det meste at pålegg, lover, forskrifter, planar etc. som overordna styresmakter gir.

Kommuneplanen er delt inn i ein langsiktig og ein kortsiktig del

Den langsiktige delen innehelte:

- Samfunnsdel - inneheltar verdiar, visjon og mål for kommune si verksemd. I tillegg blir det fokusert på satsingsområde og utfordringar, samt dei strategiane som skal til for å nå dei måla ein ynskjer å oppnå i perioden.
- Arealdelen - i kart og tekst - synleggjer forvaltning og utvikling av areal og andre naturressursar i kommunen. Arealdelen skal byggja vidare på, avspegle og leggja til rette for at me skal kunne oppfylle dei måla og strategiane som samfunnsdelen legg opp til.

Den kortsiktige delen omfattar:

- Samordna handlingsprogram og økonomiplan for arbeidet til kommunen kommande år og for dei næraste 4 åra.

Slik kommuneplanen er oppbygd inneber det at dokumentet Hjelmeland - Naturlegvis, kommuneplan 2011 - 2023 er den langsiktige delen av kommuneplanen. Planen er bygd opp omkring ein visjon, med overordna målsettingar. Kvart kapittel har og tilhøyrande delmål. Delmåla er utdjupa gjennom strategiar som skal føre til at me skal kunne nå måla.

Det blir utarbeidt årlege eit dokument med tittelen

- Handlingsprogram og økonomiplan 2011 - 2014, Budsjett 2011

Handlingsprogram (HP) og økonomiplan er ein del av planhierarkiet som utgjer kommuneplan. Det er i nemnde dokument dei til ei kvar tid vedtekne tiltak er satt opp.

1.2 SAMFUNNSDEL

Planforslaget er bygt opp omkring ei generell innleiing, utfordringar og hovudmålsetjing knytt til kvart kapittel og tilhøyrande delmål (Detter ynskjer me å få til). Delmåla er utdjupa gjennom strategiar (Slik gjer me det) som skal føre til at me skal kunne nå måla.

Samfunnsdelen sitt kapittel 1 omhandlar visjonar, overordna mål og verdigrunnlag. Kapittel 2 tek for seg kommunen sine satsingsområde i dei neste åra, mens kapittel 3 tek for seg mange av dei andre kommunale ansvarsområda.

Kommuneplanen erstattar i stor grad ei rekkje av dei gamle sektorplanane. Det gjer også at ein del av innhaldet i dei gamle sektorplanane no er innarbeidd som lokale retningslinjer eller handlingsdokument på dei spesifikke områda sine.

Planen tilstreber at kommunen sin innsats skal skape målbare resultat for innbyggjarane våre, anten det gjeld gode skuleresultat eller omsorgstilbod tilpassa det enkelte sine behov. Respekt for den einskilde innbyggjaren ligg til grunn for all verksemda vår. Samtidig møter kommunen moglegheiter og utfordringar på mange felt. Foresetnaden for ei god utvikling er at næringslivet vårt lukkast. Skal dei kunne få dei beste medarbeidarane så må kommunen vere attraktiv og infrastrukturen vår må vere konkurransedyktig nasjonalt og internasjonalt. Omsynet til framtidige generasjonar gjer at vi må ha fokus på ei berekraftig utvikling og dei klimautfordringa som gjer seg stadig sterkare gjeldande. Samfunnstryggleik må ivaretakas når stadig nye område må takast i bruk og me må førebu oss på klimatiske forhold som blir meir utfordrande. Kommunen må også leggje til rette for at alle grupper av befolkninga har moglegheit for å delta i samfunnslivet. Dette blir gjort bla med ei vidareføring av satsing på kultur og på folkehelse, samtidig som me har eit sterkt fokus på universell utforming.

Hjelmeland kommune ynskjer å sjå nærare på nokre område som er gjenstand for ein særleg fokus og som er viktig i forhold til å nå dit me ynskjer i planperioden.

Barn og unge

Her ynskjer me bl.a. å betre forhold knytt til barn og unge sine oppvekstvilkår, trivsel, deltaking, fysisk aktivitet og rusførebygging.

Busetjing

Me arbeider for at det skal vere godt å leve og bu i kommunen, samt at me vil leggje til rette for at me skal få ei styrking av folketalet, bla. gjennom betre infrastruktur og kommunikasjonstilbod.

Næringsutvikling

Me ynskjer å sikre og utvikle eit sterkt og variert næringsliv, bla. gjennom ei best mogeleg kommunal tilrettelegging.

Infrastruktur og kommunikasjon

Her blir det arbeidd for å nå målet om *"Ferjefri og sikker Ryfylkeveg, tenleg kollektivtilbod og god og trygg infrastruktur med tilfredstillande dekning, kvalitet og kapasitet."* Det viktigaste her er å få ein så rask og sikker riksveg mellom Stavanger og Rødal som mogeleg, med realiseringar av ferjefrie fjordkryssingar som punkt nr.1.

Under arbeidet med strategiar og tema har det vore ei brei medverknad.

For å tilretteleggje for medverknad frå befolkning og næringsliv blei det gjennomførde folkemøte, temamøte og arbeidsgrupper innanfor dei einskilde områda.

1.3. AREALDEL

Gjeldande kommuneplan-Arealdelen blei vedtatt i 2006, og blir nå i sin heilskap erstatta av ny plan.

Arealdelen dekkjer heile kommunen sitt areal: land og sjø.

Gjeldande reguleringsplanar.

Viktig å vite at det er **131 gjeldande reguleringsplanar** i kommunen; dvs detaljerte planar for mindre område. I kommuneplankartet er dei regulerte områda vist med eigen skravur (omsynssone jf pbl § 11-8), og i tekstdelen er desse lista opp. Td. så er omtrent alle hytte- og bustadfelt alt regulerte, og i desse områda er det reguleringsføresegnene for den enkelte reguleringsplan som gjeld.

Kommuneplanen styrer all framtidig utbygging, og for alle område som er lagt ut som framtidige byggeområde er det reguleringsplankrav.

Grunnlag for arealdelen

Planprogrammet vedtatt 06.10.2009 med 11 føringar for arealforvaltning/vurdering av innspel. Ca 100 **innspel** til 1.gongsbehandling (vår2010) og ca 85 **merknader** (haust2010) i første høyringsrunde. **Konsekvensutgreiing** og **ROS-analyse** til alle innspel.

Vurdering av 2006-planen: alle byggeområde i gjeldande plan (2006-plan) blei vurdert av rådmannen til 1.gongsbehandling. Ein tilrådde å ta ut mange urealiserte område som var i strid med føringane, for på den måten å gi rom for fleire nye innspel. Kommunestyret vedtok til 1.gongsbehandling å behalde alle byggeområde i 2006-planen+ mange nye. Desse er vurderte på nytt til ny 1.gongsbehandling, og fleire av byggeområda frå 2006-planen er nå tatt ut.

Plankart og føresegner/retningslinjer

Plankart og tekstdelen kap 4 utgjer til saman arealdelen. Framtidig arealbruk går fram av plankartet med tilhøyrande føresegner og retningslinjer. Fargebruken i plankartet er endra etter ny plan-og bygningslov, og det er òg nytta omsynssoner i plankartet (vist med skravur)

Plankartet viser bruk og vern av alt areal i kommunen. Plankartet viser kor og korleis areala skal disponerast, og er utarbeidd i tråd med plan-og bygningslova 2008

Føresegner: er juridisk bindande saman med plankartet, og gir meir detaljerte føringar for påfølgjande detaljplanlegging. Skrive i grå tekstboksar med §-teikn.

Retningslinjer: er rettleiande for kommunen si sakshandsaming. Skrive inn med vanleg tekst i tekstdelen, og er òg innarbeidd i tabellane.

Viktigaste prinsipp i arealdelen:

Arealdelen byggjer vidare på viktige prinsipp frå 2006-planen, samtidig som det er ”rydda” mykje i forhold til førre plan. Det ligg totalt inne 98 framtidige byggeområde (tatt ut 32 byggeområde og 5 LNF-spreidd bustad sidan 1.høyringsutkast, haust 2010). Byggeområda gir rom for vekst og utvikling i busetnaden, hyttelivet og sentrumsutviklinga – noko som igjen er med på vidareutvikle den lokale handels- og servicenæringa.

Bustadbygging – felt i tettstadar og spreidd i grendene

I stor grad har ein fulgt dette prinsippet, og i planen er det tilrettelagd for framtidig bustadbygging i alle grender i kommunen då det er viktig å oppretthalde ein desentralisert busetnadstruktur i kommunen. Målet er både bygdeutvikling og sentrumsutvikling.

Det ligg inne 17 framtidige bustadfelt, med til saman omkring **250 bustadtomter/bueiningar** (derav ca 120 bueiningar allereie under regulering på Hjelmeland og Fister) Det ligg elles inne 31 område for LNF-spreidd bustadbygging, med til saman rom for ca **75 bustadtomter**. Viktig er det òg å vite at det er **90-100 regulerte bustadtomter** i gjeldande reguleringsplanar som i prinsippet er byggeklare. Totalt i kommunen er det dermed tilrettelagd for **over 400 nye bustadtomter**, noko som med dagens utbyggingstakt held for nesten 20 år.

Hyttebygging – felt med høg standard

Tida for spreidd hyttebygging er omtrent forbi i Hjelmeland. Framtidig hyttebygging skal primært skje i tette felt, med krav om reguleringsplan og full infrastruktur (V/V/A). Sjønære felt er mest attraktive, og eit viktig prinsipp i planen er kopling mellom båthamn og hyttefelt. Dette prinsippet er vidareført frå førre kommuneplan. Føringane ”fortetting framfor opning av nye felt”, ”ingen nye felt i 100m-beltet”, ”fokus på fellesanlegg og almenne omsyn” vore viktige kriteria for prioritering av nye felt i planperioden.

I planen ligg det inne 26 framtidige hyttefelt med til saman rom for **ca 330 nye hytter**, i tillegg til dei ca **270** som alt er regulerte og ”byggeklare”. Totalt i kommunen er det dermed tilrettelagd for over **600 hyttetomter**, som med dagens utbyggingstakt vil halde for nesten 20 år.

Utvikling av dei 4 viktigaste næringane

Dei fire viktigaste næringane er arealkrevjande på kvar sine ulike måtar, og kan til dels vere i konflikt med kvarandre. Slik er næringane ivaretekne i arealdelen:

1. Havbruk: det er ikkje gjort store endringar i forhold til havbruk, dette først og fremst fordi næringa sjølv ikkje har kome med omfattande innspel. Av endringar kan nemnast:

- utviding av industriområdet Hundsnes; hovudbase for heile oppdrettsnæringa i distriktet, fylling ut i sjø.
- utviding av fire oppdrettslokalitetar i sjø: Vindsvik, Bastlid, Kjeahola og Langavika.
- nytt akvakulturområde i ferskvatn: Øvre Tysdalsvatnet.

2. Råstoffutvinning: ei svært viktig og tradisjonsrik næring i kommunen. For kommunen er Nedre Valheim i Årdal det største og viktigaste feltet. Kommunestyret gir sterke signal om at denne lokaliteten må inn i arealdelen. Likevel har kommunestyret vald å ikkje ta den med i denne omgang, pga varsel om motsegn kulturminne. Men kommunen vil vere aktiv aktør for å få lokaliteten avklart i Regionalplan for Byggeråstoff som Rogaland Fylkeskommune har under utarbeiding. Elles er det ikkje gjort store endringar i råstoffutvinningsområda. På lausmasser er det ikkje lagt inn nokon nye, men på steinbrot er Mjølhus, Hjelmeland ein ny lokalitet for steinuttak.

3. Landbruk: Hjelmeland er ein viktig landbrukskommune. Kommunen har gjort eit bevisst val om å ikkje leggje inn omsynssone ”kjerneområde landbruk” – dette for å understreke at alt landbruk i Hjelmeland er viktig: både storskala og småskala. Stort sett har omsynet til dyrka mark og landbruksnæringa vore tunge argument mot mange innspel om nye utbyggingsområde. Kun i sentrumsområda Hjelmeland og Fister har ein akseptert bustadbygging på landbruksjord, dette som ein del av busetnadstrategien.

4. Turisme/reiseliv: Tradisjonell hyttebygging er ein del av denne næringa, og kommunen har som mål å framstå som ein attraktiv hyttekommune. Det er difor lagt inn nesten 30 framtidige hyttefelt i tillegg til 12 felt for fritids-og turistformål (utleigehytter, camping og liknande). Alle felt har krav om reguleringsplan.

Elles er det i kommuneplanen lagt inn **11 nye industri/næringsområde** der det kan etablerast ulike former for lettindustri

Sentrumsutvikling

Hjelmeland kommune er ein distriktskommune med små bygder; der Hjelmeland sentrum er den viktigaste både i forhold til tenestetilbod og handel. Det er lagt inn to utvidingsretningar av Sande-området i Hjelmeland, mot aust og mot sør.

Samferdsel- og infrastruktur.

Veg- og ferjetilbodet i kommunen er av stor avgjerd for framtidig utvikling av lokalsamfunnet. Hjelmeland kommune er pådrivar for betre stamvegstandard og fjordkryssingsalternativ. Mykje av dette vil bli endeleg

avklart i eigen kommunedelplan, men for kommunen er det viktig å ”stake ut kursen”, og har difor lagt inn fleire strekningsvise endringar av RV13 samt ferjefri kryssing av Jøsenfjorden (Jøsenfast) som omsynssone infrastruktur.

Grøne verdiar og friluftsliv

Hjelmeland kommune er ein ”stor” kommune når det gjeld vern av natur og landskap. Ca ¼ av kommunen er alt verna gjennom landskapsvernområda i høgheia. Ein har òg i ny kommuneplan tatt omsyn til grønne verdiar; og har m.a. lagt inn 46 nasjonalt viktige naturområde som ”omsynssone natur” og 15 område som ”omsynssone friluftsliv”.

Strandsona - 100 m beltet langs sjø

Hjelmeland kommune har svært lang kystlinje: ca 20 mil. Ein har utarbeidd strandsoneanalyse: over halvparten er bratt og utilgjengeleg t.d. langs dei lengste fjordane, og mykje er òg bebygd og privatisert (t.d. v/tettstadane Hjelmeland og Fister). Likevel: grovt sett er ca 35 % tilgjengeleg strandlinje. Mesteparten av desse 35 % ligg likevel fragmentert, stykkevis og delt. Det er få store, samanhengjande og samstundes attraktive/tilgjengelege strandsoneareal igjen. Strandsona er ein viktig verdi å ivareta, og gjennom kommuneplanen er ikkje omsynet til strandsonene svekka – planen legg ikkje opp til ytterlegare fragmentering. Planen er svært restriktiv til nye byggeområde i 100-m-beltet, og der ein gir rom for det er der det er utbygging/inngrep frå før. Ein har òg vidareført kravet om fellesanlegg framfor enkeltvise tiltak.

2

Visjon, overordna mål og verdigrunnlag

Hjelmeland

Høyr og lytt
Kom og sjå

Vi er ikkje sur
Så kom på tur

Vi badar i sjøen
Det er godt og varmt

Vi hoppar og dansar i lette sko
Vaksne soler og latar seg

Så kom og sjå
Høyr og lytt
Kom og sjå

Alle er velkomne
Vi har verdens beste kommune og stad å bu i!!!!!!

Av Tania

2. Visjon, overordna mål og verdigrunnlag

Visjon:

Hjelmeland – **Natur**legvis

Visjonen gjev uttrykk for eit ynske om eit positivt samspel mellom kommunen sine tilsette, innbyggjarane og naturen rundt oss. Me signaliserer òg at me ynskjer å bruka natur og naturressursane til helse, rekreasjon, og friluftsmål. Visjonen seier noko om vår næringsmessige satsing, som i stor grad er bygt opp rundt bruk av dei gode naturressursane kommunen har. Det seier også noko om å ta vare på dei landskapsmessige kvalitetane rundt oss. Me ynskjer òg at visjonen skal visa at Hjelmeland skal vera eit naturleg val for å bu, arbeida og besøkja.

Overordna mål:

Hjelmeland kommune skal vere

- ✚ Berekraftig og nyskapande samfunn som er attraktivt for næringsliv, befolkning, arbeidskraft og eksterne samarbeidspartar.
- ✚ Samfunn som med si eigenart skaper vekstkraft, mangfald og kulturrikdom
- ✚ Prega av kreativt engasjement, deltaking og inkluderande folkestyre
- ✚ Innbyggjarfokusert og kvalitetsmedviten.

Verdigrunnlag og leiarfilosofi:

For å oppnå dei overordna måla, ynskjer kommunen å bygge tillit og truverd gjennom: **Respekt, omsorg, likeverd, lojalitet, ærlegheit, romslegheit og etikk.**

Kommunen arbeider etter vedtekne "Organisasjonsverdiar for tilsette i Hjelmeland kommune". Det er og vedtatt "Ethiske retningslinjer for folkevalde og tilsette i Hjelmeland kommune"

3

Satsingsområde

Sommar

Sommar er bra
Vi kan bade
Vi kan sole oss på stranda
Vi kan ha piknik
Vi kan sykle
Vi kan skate med fingerskateboard ute
Vi kan gå tur
SOMMAR ER BRA!

Av Sebastian

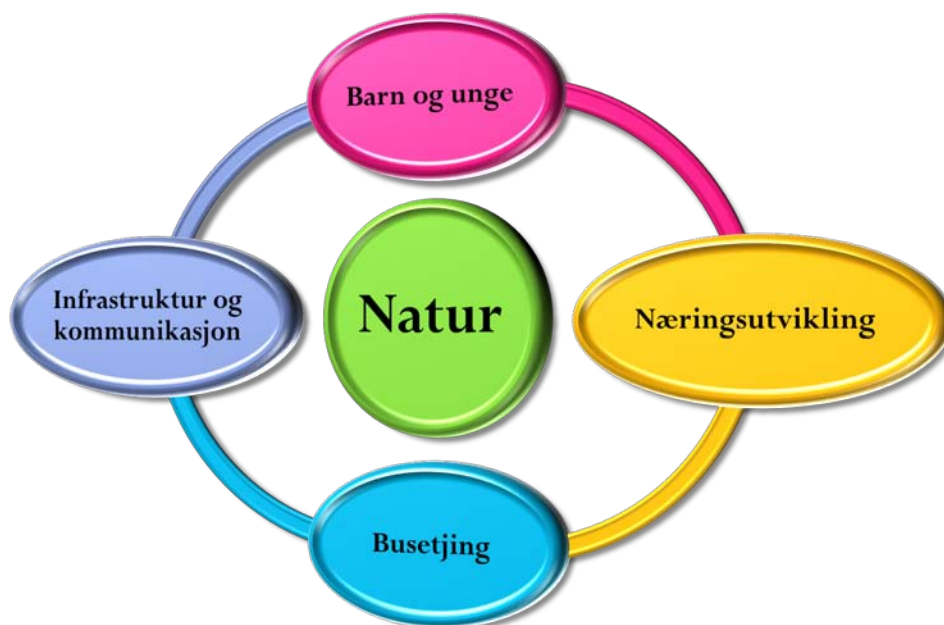

3. Satsingsområde

Hjelmeland kommune ynskjer å sjå nærare på nokre område som er gjenstand for eit særleg fokus og som er viktig i forhold til å nå dit me ynskjer i planperioden.

Satsingsområda vil gje seg utslag i dei strategiane som skal nyttast for best å kunne nå dei måla som blir fastsetja innanfor kvart av satsingsområda. Dei satsingsområda som blir nedfelte i kommuneplanen vil òg kunne lesast igjen i forhold til dei prioriteringane som blir gjorde i arealsamheng, og i økonomi- og handlingsplanar.

Kommunestyret har gjort vedtak om at følgjande tema skal ha særleg fokus ved rullering av kommuneplanen:

Som berande element i forhold til satsingsområda er natur sett i ei særstilling. Det meinast ikkje her at ein berre skal satsa på natur og naturgrunnlaget vårt, men at dette er noko som grip sterkt inn i alle satsingsområda. Naturen er basis for Hjelmeland-samfunnet; både i forhold til næringsutvikling, landskaps- og stadutvikling og i forhold til verdigrunnlag, livsutfalding og livskvalitet. Natur har og stor betydning for kultur og kulturaktivitet i kommunen.

3.1. Barn og Unge

Det er viktig at barn og unge i Hjelmeland kommune skal vere sikra gode kommunale tenester med basis i eit godt helsetilbod og eit barnehage- SFO- og skuletilbod som er tilpassa den enkeltes evner, behov og føresetnadar. Med barn og unge meinast i denne samanhengen unge opp til 18 år.

Kommunen har eit godt utbygt organisasjonsliv. Samarbeidet med ideelle og frivillige organisasjonar er avgjerande for å sikre gode levekår og god livskvalitet for barn og unge. Dei skal ha ein trygg kvardag i Hjelmeland kommune. Kultur- og fritidstilboda må treffe så mange som mogeleg og det må derfor arbeidast for at tilboda heile tida skal bli betre.

Utfordringar

- ✚ Å sikre eit mangfald av fritidstilbod, som når alle, men med hovudfokus på aldersgruppa 13 – 18 år
- ✚ Å utvikle god kvalitet på tilboda, og sørge for at me har godt kvalifiserte medarbeidarar i barnehagar, skular og SFO
- ✚ Å få til gode transport-/kommunikasjonstilbod for ungdom

Mål

"Barn og unge skal ha eit trygt og godt oppvekstmiljø, samt gode og varierte fritidstilbod."

Dette ynskjer me å få til:

- 3.1.1. **Fysisk aktivitet:** Sikra at alle barn og unge er i fysisk aktivitet
- 3.1.2. **Fritidstilbod:** Styrke fritidstilboda i kommunen
- 3.1.3. **Rus:** Styrke rusførebyggjande ungdomstilbod kveldar og helgar
- 3.1.4. **Deltaking:** Ungdom skal vera aktivt med å påverka og forma egne fritidstilbod og transporttilbod i Hjelmeland kommune
- 3.1.5. **Oppvekst:** Forbetre kvaliteten på barnehage-, SFO- og skuletilbodet i kommunen
- 3.1.6. **Oppvekst:** Sterkare samordning av ressursar i oppvekstersektoren.
- 3.1.7. **Kollektivtilbod:** Oppretthalde eit bra kollektivtilbod, spesielt laurdag og søndag til, frå og i kommunen.

Slik gjer me det:

- ☐ Det skal vera enkelt å leiga idrettshall og andre lokaler i Hjelmeland kommune
- ☐ Det skal vera enkelt å vita kor ein kan søka midlar til aktivitetar
- ☐ Det skal leggjast til rette for eit aktivt rusførebyggjande forum
- ☐ Styrke marknadsføring av aktivitetar og fritidstilbod
- ☐ Styrke kulturseksjonen for å gi større breidde og innhald i ulike fritidsaktivitetar.
- ☐ Ungdom skal ha arenaer der dei kan komma med innspel
- ☐ Styrke kompetanseteam ved mottak av framandspråklege elevar i barnehage, SFO og skule
- ☐ Sikre full barnehagedekning i begge inntaksområda.
- ☐ Betre og meir tilrettelagt tilbod i barnehage, SFO og skule
- ☐ Etablere stimulerande og godt vedlikehaldne uteområde.
- ☐ Sikre at barn og unge kan ferdast trygt i trafikken. (Jfr årlege rulleringar av Plan for trafikktryggleik)
- ☐ Styrka kontakt med dei videregående skulane i Ryfylke, der ungdommane våre er elevar
- ☐ Utgreie framtidig struktur for oppvekstsektoren.

3.2. Busetjing

Me skal ta vare på og vidareutvikle eksisterande bumiljø med gode sosiale nettverk og godt utbygde sosiale og kulturelle servicetilbod i lokalmiljøet.

Hjelmeland må vere så attraktiv at dei som bur her framleis ynskjer å bu her, og at nye personar vel å flytte til oss. Me ynskjer òg at folk skal bu i heile kommunen.

Kommunen ser det også viktig å ta høgde for ei større befolkningsutvikling som ein konsekvens av nye og forbetra kommunikasjoner til Ryfylke gjennom realisering av Ryfast.

Utfordringar

- ✚ Styrke kommunesenteret og dei to delsentraene med eit breiast mogleg service-, kultur- og fritidstilbod for dermed å styrke grendene
- ✚ Tilby eit breitt utval av attraktive buområde i heile kommunen, med særskilt fokus på sentrumsområda Hjelmeland, Fister og Årdal
- ✚ Stimulere til inkluderande haldningar og felles identitet.
- ✚ Utnytte dei store moglegheitene for bustad- og fritidsbustadutvikling som følgje av nye kommunikasjonsløysingar for RV 13 (Ryfast).

Mål

Det skal vera attraktivt å bu og busetja seg i Hjelmeland

Dette ynskjer me å få til:

- 3.2.1. **Aktivitetstilbod:** Til ei kvar tid ha eitt breitt og variert service- kultur og fritidstilbod.
- 3.2.2. **Buområde:** Kommunen skal til ei kvar tid ha attraktive buområder, med rimelege og byggeklare bustadtomter klar i Hjelmeland, Fister og Årdal.
- 3.2.3. **Identitetsskaping:** Styrke felles Hjelmeland-identitet og samhald.
- 3.2.4. **Bustadpolitikk:** Legge til rette for at flest mogeleg skal kunne bu i eigen bustad

Slik gjer me det:

- 📌 Oppretthalde og vidareutvikle idrett- og fritidstilbod i Hjelmeland.
- 📌 Kommunen skal vera ein aktiv tilretteleggjar og utviklar av gode buområde, med kommunale bustadtomter.
- 📌 Tillate kombinasjon av forretning/kontor og bustad i Hjelmeland sentrum
- 📌 Leggje til rette for bustadbygging i felt i sentrumsområda Hjelmeland, Årdal og Fister.
- 📌 Leggje til rette for avgrensa bustadbygging i grendene i kommunen.
- 📌 Hjelmeland kommune skal nytte dei moglegheitene Ryfast gir for auka busetjing.
- 📌 Nye bustader skal primært ikkje lokaliserast på dyrka mark, i så fall kun i sentrumsområda.
- 📌 Stimulere til fleire store fellesarrangement som samlar folk på tvers av grender.
- 📌 Auke rammetilskota til frivillige lag og bygdaråda.
- 📌 Hjelmeland kommune ynskjer å styre sentrumsutviklinga gjennom sterkare satsing på bustadbygging i området langs Burmaveien, nord i Hjelmeland tettstad.
- 📌 Utarbeide bustadpolitiske verkty, med særleg fokus på bustadsosial planlegging og utvikling.

Amber 1 kl Jøsneset skule

3.3. Næringsutvikling

I kommunen er det eit godt og variert næringsliv. Kommuneplanen skal leggje til rette for utvikling og vekst, for å tryggje eksisterande arbeidsplassar og for at det kan skapast nye.

Utfordringar

- ✚ Å sikre at me til einkvar tid har gode og attraktive næringsareal tilgjengeleg.
- ✚ Å sikre at me har god råstofftilgang og at ein aukar lokal foredling.
- ✚ Å oppdatere, rekruttere og behalde personar med rett kompetanse.
- ✚ Å ha ei livskraftig og sterk landbruksnæring
- ✚ Å kunne tilby gode tenester til innbyggjarane, hyttefolk og næringsliv.
- ✚ Å sikra gode vilkår og sameksistens mellom næringar med ulike interesseområde
- ✚ Å utnytte vekstpotensialet for fritidsbustader når den store marknaden på nordjæren opnar seg meir gjennom realiseringa av Ryfast.

Mål

Hjelmeland kommune skal ha eit sterkt og variert næringsliv med gode utviklingsmoglegheiter.

Dette ynskjer me å få til:

- 3.3.1. Hjelmeland skal vera ein attraktiv hyttekommune på Sør-vestlandet
- 3.3.2. Ei sterk og berekraftig havbruksnæring med auka lokal produksjon og foredling
- 3.3.3. Det skal til ei kvar tid vera ledig næringsareal i kommunen, også sentrumsnært. Hundsnes-området skal vere framtidig satsingsområde for havbruksindustrien.
- 3.3.4. Auka nydyrking – og ta vare på dei produktive landbruksareala
- 3.3.5. Gjera byggjeråstoff-ressursane tilgjengelege.
- 3.3.6. Auka sysselsetjing og verdiskaping innan handel og servicenæringane
- 3.3.7. Det skal vera enkelt å etablere næringsverksemd i Hjelmeland.
- 3.3.8. Hjelmeland skal vera ein kjend reiselivsdestinasjon.
- 3.3.9. Utnytta muleghetene som Nasjonal Turistveg gir
- 3.3.10. Auka lønnsemd, konkurransekraft og verdiskaping i landbruksnæringa
- 3.3.11. Styrke landbruket og produksjonen med å oppretthalde produksjonsarealet, flest mogeleg gardsbruk og produksjonsmiljø.

Slik gjer me det:

- ✚ Styrka samhandling mellom forvaltning og næringsliv
- ✚ Gi gode rammevilkår for handels- og servicenæringane i kommunesentra
- ✚ Syta for regulering av nærings- og forretningsområde, og leggja til rette for infrastruktur
- ✚ Oppretthalda eit utviklingsapparat lokalt
- ✚ Arbeida for auka grunneigarsamarbeid i samband med utbygging av større hyttefelt
- ✚ Leggja til rette for hytteutbygging i fleire ulike område (både fjord og fjell)
- ✚ Nytte dei overordna strategiar for "Landbruksbasert næringsutvikling i Rogaland" og utarbeide lokale strategi/handlingsplanar.
- ✚ Ta omsyn til målet om flest mogeleg aktive gardsbruk i deling og konsesjonssaker.
- ✚ Hjelmeland kommune skal nytte dei moglegheitene Ryfast gir for auka i fritidstrafikk og fritidsbustader.
- ✚ Styrke stein-/sandindustrien i kommunen ved tilrettelegging av nye område for råstoffutvinning.

3.4. Infrastruktur og kommunikasjon

Utvikling av gode løysingar innan kommunikasjon og samferdsle med eit godt vegnett og gode digitale løysningar er viktige føresetnader for oppretthalding og styrking av busetnad, sysselsetjing og næringsutvikling i distrikta.

For Hjelmeland er det viktig å arbeida aktivt for eit best mogleg tilbod på transport- og kommunikasjonssektoren, det vera seg sjøvegs og landvegs.

Utfordringar

- ✚ Å få rusta opp stamvegnettet (RV 13) gjennom kommunen, med tanke på standard, redusert reisetid, tryggleik for mjuke og harde trafikkantar, ferjetilbod og framtidige ferjefrie fjordkryssningar.
- ✚ Å få betre kvalitet, tryggleik og standard på vegnettet i kommunen.
- ✚ Å få full dekning og god kvalitet på mobil-, breibandsnettet og post i kommunen.
- ✚ Å få på plass eit transport- og kollektivtilbod (buss/båt) i, og til/frå, kommunen, som er så godt utbygt til at det er eit reelt alternativ til privat transport, inklusiv dagleg arbeidspendling til/frå Hjelmeland.
- ✚ Å sikre at me har god kvalitet og kapasitet på straumlinjettet.

Celine 2 kl Jøsneset skule

Mål

Ferjefri og sikker ryfylkeveg, tenleg kollektivtilbod og god og trygg infrastruktur med tilfredstillande dekning, kvalitet og kapasitet.

Dette ynskjer me å få til:

- 3.4.1. RV 13: Rask og sikker veg mellom Røddal og Stavanger
- 3.4.2. Kollektivtrafikken: God og regelmessig kommunikasjon til, frå og i kommunen, med buss og båt.
- 3.4.3. Infrastruktur: Minimum like god mobil- og breibandsdekning som Stavanger
- 3.4.4. God kapasitet og sikkerheit på straumnettet.

Slik gjer me det:

- 📌 Arbeida for ein kortare og utbetra R-13 gjennom Ryfylke, ferjefrie fjordkryssing ved Ryfast og Jøsenfast snarast råd.
- 📌 Arbeide for hyppigare ferjetilbod fram til ferjefrie kryssingar er realisert. Ikkje meir enn 1 time mellom avgangar, heller ikkje på kveldstid.
- 📌 Være pådrivar for at det bli minimum 2 avgangar tur/retur pr dag mellom Hjelmeland og Tau. Gjeld både buss og båt.
- 📌 Sikre at mobil- og breibandnettet har høg kvalitet, kapasitet og hastigheit på alle stader der det er/er planlagt busetjing og/eller næringsvirksomhet.
- 📌 Styrke kapasiteten på straumnettet, - og for å kunne ta imot komande kraft frå lokale produsentar.
- 📌 Arbeide for at straumnettet får ein høgare kvalitet for å hindre straumavbrot, samt sikre alternative forsyningslinjer.
- 📌 Sikre arealmessige disponeringar i planperioden for realisering av betre/ny vegtilknytning frå industriområda Viganeset og Hundsneset til riksveg 13.

4

Kommunal utvikling

Naturen

Her er det fin natur
Med fine klatretre, sjø, dyr, bekkar og marker
Her er det fint å leike med venner
Her er det fint om våren, sommaren og hausten
Det er ikkje så ofte så mye snø her om vinteren
Men det er likevel kjekt å bu her

Av Ida

4. Kommunal utvikling

Hjelmeland kommune har tre hovudoppgåver: samfunnsutvikling, tenesteproduksjon og forvaltning. I dette avsnittet vil me ta for oss ein del som gjeld kommunen som organisasjon, samt ei sterkare fokusering på nokre spesifikke område.

Utfordringar

- ✚ Å halde høg kvalitet på tenestene våre
- ✚ Å kunne gi innbyggjarane god service
- ✚ Å kunne rekruttere godt fagpersonell

Mål

Rett teneste til rett tid

Dette ynskjer me å få til:

- 4.0.1. Leverer betre tenester til innbyggjarane våre
- 4.0.2. Redusert kommunal saksbehandlingstid
- 4.0.3. Involvere samarbeidspartnarar i avgjerdsprosessar
- 4.0.4. Bli sett på som ein offensiv og innovativ kommune som satsar på service og kvalitet

Slik gjer me det:

- 📖 Byggjer felles organisasjonskultur og verdier som fremjar utviklinga av Hjelmeland
- 📖 Tek vare på og utviklar medarbeidarane våre
- 📖 Tek kundane på alvor og møter dei med respekt.
- 📖 Sterk satsing på positive arbeidsmiljø
- 📖 Byggjer kompetanse i heile organisasjonen
- 📖 Leverer gode tenester til brukarane
- 📖 Fører ein offensiv rekrutteringspolitikk
- 📖 Held høg fokus på HMS
- 📖 Trygging av arbeidsplassar og god rekrutteringspolitikk

Celine 2 kl Jøsneset skule

4.1. Oppvekst

Målgruppe for satsing på oppvekst er barn og unge i alderen 0-18 år.

Trygge og gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom er blant dei viktigaste oppgåvene, både for samfunnet og kommunen. Forebygging av vald, mobbing, kriminalitet og rus er også sentrale oppgåver i barne- og ungdomsarbeidet.

Samfunnsendringane har hatt store og i hovudsak positive konsekvensar for barn og unge sine oppvekstforhold. Dei aller fleste lever i trygge og gode økonomiske kår. Likevel ser ein at dagens samfunn blir prega av mange og raske forandringar. Det er større mangfald og fleire mulegheiter, men samtidig er det meir uvisse og utydighet i forhold til viktige normer og verdival. Dette krev auka kunnskap og medvitne verdiprioriteringar både hos barn og unge, foreldre, fagpersonar og hos alle beslutningstakarar.

Sentrale føringar har i lang tid hatt fokus mot det å utforma ein heilskapleg barne- og ungdomspolitik. Politikk og tiltak har i stor grad vore prega av fragmentering og lite koordinert ansvar og samhandling. Det er derfor vera meir formålstenleg for Hjelmeland kommune å sjå på korleis me skal få til ei meir heilskapleg planlegging, som tek for seg dei fleste delar av barn og unge sine oppvekstvilkår.

Fleire av planen sine tema og mål må følgjast opp med retningslinjer og avklaringar på ulike område. ” Delplanar”, temahefte, retningslinjer osv. vil vere med på å utfyller kommuneplanen.

Utfordringar

- ✚ Å gi barn og unge i Hjelmeland eit godt tilbod i barnehage, skule og SFO.
- ✚ Å bruke ressursar på å behalde og vidareutvikle gode tilbod til barn og unge
- ✚ Å utvikle totaltilbod som gjer at me beheld og tiltrekkjer oss barnefamiljar.
- ✚ Å utvikle tverrfagleg samhandling slik at me kan samordne gode tilbod som er tilpassa den enkeltes evner, behov og føresetnader
- ✚ Å leggja til rette for at barn og unge frå ulike kulturar vert integrert på ein god måte

Elise 1 kl Jøsneset skule

Mål

I Hjelmeland samarbeider me slik at barn og unge blir sett, høyr og verdsett.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.1.1. Ein oppvekstsektor som har godt kvalifisert personale til å løyse dagens og framtidens arbeidsoppgåver.
- 4.1.2. At oppvekstsektoren har stabile og gode rammevilkår
- 4.1.3. Hjelmeland kommune skal ha ei god barnevernsteneste i eit nært samspel med skule og barnehage

- 4.1.4. Barnehagar og skular i Hjelmeland skal gjennom målretta fagleg arbeid og praktisk tilrettelegging vere helsefremjande institusjonar, som skal hjelpe til med å jamne ut sosiale ulikskapar i befolkninga
- 4.1.5. Haldningsskapande arbeid for å heva debutalder for alkohol og hindre at dei unge prøver ulovlege rusmiddel
- 4.1.6. Hjelmeland skal gje elevane eit godt opplæringstilbod som er i samsvar med eigne evner og føresetnader
- 4.1.7. Ein skule kor elevar og tilsette gjennom gode arbeidstilhøve og godt arbeidsmiljø, skaper tryggleik og glede til inspirasjon, læring og kreativ utvikling.
- 4.1.8. Hjelmeland kommune skal ha eit mangfald i barnehagetilbodet
- 4.1.9. Me skal utvikle sjølvstendige barn som er trygge på seg sjølv som individ og eigen personleg identitet.
- 4.1.10. Barnehagen skal gi tryggleik, stimulere til fysisk aktivitet, byggje sosiale ferdigheiter og utvikle kunnskapar hos barna våre
- 4.1.11. Hjelmeland kommune skal ha eit godt SFO-tilbod.
- 4.1.12. Hjelmeland kommune skal ha ei god beredskap for å kunne gi opplæring til personar som ikkje har fullført grunnskoleutdanninga.
- 4.1.13. Me vil styrkja kompetansen til nye innvandrarakar slik at dei lettare kan delta i yrkes- og samfunnslivet.
- 4.1.14. Sterkare samordning av ressursar i oppvekstersektoren.

Slik gjer me det:

- Utvikle skule og barnehage til gode læringsmiljø med nulltoleranse for mobbing.
- I skulane skal alle elevar skal ha ei meningsfull og tilpassa opplæring som tek omsyn til barna sine interesser og føresetnader.
- Hjelmelandsskulane skal ha gode informasjonsrutinar samt leggje til rette for i tett dialog og samhandling mellom barnehage/skule og barn/foreldre.
- Barn og unge skal verte kjent med og vise respekt for andre sine kulturelle verdiar og ytringar, være opne og nysgjerrige til det ukjente og bidra konstruktivt til å skape eit inkluderande kulturelt fellesskap.
- Styrke den tverrfaglege samhandlinga mellom barnehage, skule og barnevern
- Leggje til rette for at barn får kroppsbehersking, grunnleggjande grovmotorikk og finmotorikk, ut frå den enkeltes kroppslege, psykiske, sosiale eller kulturelle føresetnader.
- Sikre at det er to tilsette med pedagogisk utdanning pr. barnehageavdeling.
- Kunne gi eksamensretta grunnskuleopplæring for vaksne ved behov.
- Sikra god kvalitet i undervisninga i norsk for vaksne innvandrarakar
- Styrke kunnskapen omkring rusmiddel og rusforebygging, og etablere gode ruskonkurrerande aktivitetar og møteplassar.
- Utreie framtidig struktur for oppvekstersektoren.

4.2. Omsorg og levekår

Omsorg og levekår er det største tenesteområdet til kommunen. Tenesteområdet omfattar mange oppgåver: Helse seksjonen er legeteneste, fysioterapi, psykisk helse, helsestasjon med jordmorteneste.

NAV Hjelmeland har tenester innan sosialhjelp, gjeldsrådgjeving, rus og mottak og oppfølging av flyktningar.

Omsorg har tenester på to omsorgssenter, heimebasert tenester og Hamrane.

Barn og familie seksjonen arbeidar med barnevern og arbeid med funksjonshemma herunder støttekontakttenesta.”

Nye reformer, utfordringar, krav, ønskje, forventningar og pålegg gjer at tenestene som skal leverast blir meir og meir komplekse for kvart år.

Me får også nye utfordringar som tidlegare ikkje har vore på dagsorden, knytt til; framandspråklege tenestemottakarar, nye helsemessige utfordringar knytte til pandemiar, nye store reformer osv.

Tenesteområdet omsorg og levekår blir meir og meir internasjonalt for kvart år som går. Eksempelvis kan det trekkjast fram at det ved utgangen av 2009 var personar frå 16 nasjonar tilsette i helsesektoren vår.

Utfordringar

- ✚ Å få til ei god organisering og implementering i forhold til ”Samhandlingsreformen”.
- ✚ Å rekruttere og behalde personar med rett kompetanse.
- ✚ Å gjennomføre eit godt arbeid innan rus og rusforebyggjande arbeid, særleg blant unge menneske.
- ✚ Å satse på eit godt forebyggjande helsearbeid
- ✚ Å oppretthalde god kvalitet på tenestene som blir levert

Mål

Kommunen vil gi alle omsorgstrengjande rette tenester til rett tid.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.2.1. Ha ei god teneste som møter nye krav, forventningar, ynskjer, utfordringar og pålegg på ein god måte
- 4.2.2. Omsorg og levekår skal ha eit tilbod som held høg kvalitet.
- 4.2.3. Bli blant dei beste kommunane på forebyggjande og helsefremjande helsearbeid.
- 4.2.4. Fleire personar i aktivitet og færre på stonad.

Slik gjer me det:

- ✚ Sørge for at areal som er knytte opp mot helseinstitusjonane i Hjelmeland ikkje vert nedbygde.
- ✚ Legg til rette for ei legevaktordning som kan levere gode tenester, også i åra som kjem.
- ✚ Betrar NAV's. moglegheit for å utføre gode tenester, særleg gjennom ei satsing retta mot personar i aldergruppa 20 - 30 år.
- ✚ Sikrar butilbodet for personar med særlege behov.
- ✚ Styrkjer rusbehandlingstilboda.
- ✚ Etablerer arrangement og aktivitetstilbod som stimulerer helsefremjande og helseforebyggjande arbeid.
- ✚ Styrkjer satsing på forebyggjande helsearbeid
- ✚ Vidareutvikle interkommunalt samarbeid/nettverk for å kunne løyse utfordringar knytte til barnevernsområdet.

4.3. Folkehelse

Med folkehelse meinast dei levekår som bidreg til å fremje eller hemme god helse i befolkninga definerte som: bustadforhold, økonomisk tryggleik, skule- og arbeidsmoglegheit, hjelp etter behov, sosial tilhørigheit, ytre miljø og levevanar.

Me er alle ansvarlege for å ta vare på vår eiga helse, men det fritek ikkje kommunen frå å spele ei viktig rolle når det kjem til å påverke og oppse. Me skal ikkje berre leggje forholda til rette for at alle skal inkludert i samfunnet, me skal også hjelpe folk å etablere sunne matvanar og auke den fysiske aktiviteten sin. Me skal også sørge for at medmenneska våre blir sett - at dei blir inkluderte i fellesskapet og opplever glede ved å vere ein del av det. Det inneber også ei medviten satsing mot rusmisbruk. Me må jobbe aktivt for å forebyggje at ungdom byrjar å røykje, drikke eller prøve narkotika.

Utfordringar

- ✚ Å få til ei god, tverrsektoriell planlegging av folkehelsearbeidet
- ✚ Å få ein auka fysisk aktivitet i befolkninga
- ✚ Å styrkje forståinga for fysisk aktivitet, kosthald, omgang med rusmiddel og den enkeltes moglegheit for å ta eigne og gode val
- ✚ Å skape gode sosiale møteplassar
- ✚ Å kunne drive forebyggjande, helsefremjande og rehabiliterande kultur- og helsearbeid

Mål

Ei aktiv befolkning med god fysisk og psykisk helse.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.3.1 **Fysisk aktivitet:** Motivere innbyggjarane innbyggjarane i kommunen til å vera fysisk aktive.
- 4.3.2. **Kosthold/ernæring:** Gode kosthaldsvanar gjennom kunnskap og gode haldningar for alle innbyggjarane i kommunen.
- 4.3.3. **Integrering:** Hjelmeland skal vere ein kommune kor alle skal vere ein del av samfunnet
- 4.3.4. **Lag/organisasjonar:** Et aktivt og variert lag-, foreinings- og organisasjonsliv
- 4.3.5. **Rus og røyk:** Arbeide for reduksjon av alkoholbruk, tobakksvarer og ulovlege rusmiddel.

Slik gjer me det:

- ✚ Styrkjer satsinga på folkehelse, også gjennom eigne prosjekt.
- ✚ Utvikle eit godt tverrsektorielt samarbeid for å styrkje folkehelsearbeidet.
- ✚ Innføre røykfrie soner ved inngangspartia til kommunale bygg der det ferdast mykje folk.
- ✚ Stimulere til fleirkulturelle aktivitetar i lag og organisasjonar
- ✚ Forebygga sjukdom ved å leggja til rette for allsidig fysisk aktivitet retta mot alle grupper av innbyggjarane.
- ✚ Realiserer idrettsanlegga på Røgelstad
- ✚ Me skal tilretteleggje og vedlikehalde fysiske anlegg, turløyper osb.
- ✚ Stimulerer til at det blir lagt til rette for fysisk aktivitet knytt til arbeidsliv, for å styrkje helsa og redusere sjukefråvær.
- ✚ Sterkare satsing på helse i skulane, gjennom kosthald, ernæring, fysisk aktivitet og skulehelseteneste
- ✚ Sterkere satsing på folkehelse blant eldre, bl.a. gjennom kosthald, ernæring og fysisk aktivitet.
- ✚ Sterkare fokus på universell utforming av friluftsområde slik at alle har moglegheit for å ta dei i bruk.
- ✚ Intensivere utbygginga av gong- og sykkelstiar for å kunne redusere bruk av personbilar og betre folkehelsa.

Rusmidler:

- ✚ Informasjons- og haldningsskapande arbeid retta mot ungdom og deira foreldre.
- ✚ Samordne innsats mot misbruk av rusmiddel.
- ✚ Heve debutalder for alkohol.
- ✚ Vidareføre eit aktivt rusførebyggjande forum.
- ✚ Tilby ruskonkurrerende aktivitetar, med fokus på ungdom under 18 år.
- ✚ Aktiv bruk av løyvingsspolitikk for å få betre kontroll av sal og konsum av alkohol.
- ✚ Klare rammer for løyvingsspolitikken:
  - ▣ Bygdeutvikling har ansvar for kommunen si kontrollverksemd og handtering av løyvingssaker.
    - ▶ Kontrolltiltaka skal samsvare med forskriftene i Alkohollova kap.7.
    - ▶ Søknader om skjenkeløve må vurderast nøye i kvart enkelt tilfelle jfr. Alkohollova, § 1-7a.
    - ▶ Areal- og forvaltningsutvalet skal evaluere og følgje opp kommunens løyvingsspolitikk.
  - ▣ **Generelle føresegner**
    - ▶ Brot på løyvingssbestemmingane kan medføre tap av skjenke- eller salsløve.
    - ▶ Løve gis for ein kommunestyreperiode av gangen.
  - ▣ **Salsløve**
    - ▶ Kvardagar; i butikken si opningstid, maksimalt fram til kl. 2000.
    - ▶ Dagar før søn- og heilagdagar; i butikken si opningstid, maksimalt fram til kl. 1800. Unntak: dagen før Kristi Himmelfartsdag.
    - ▶ Styrar/stadfortredar skal dokumentere bestått kunnskapsprøve.
  - ▣ **Skjenkeløve**
    - ▶ A Skjenketid ved ordinære løve og ambulerande løve:
      - 12.00-01.00 for alkohol klasse 1, 2 og 3
      - For bedrifter med hotellkonsept kan det tillatast skjenking av alkohol klasse 1,2 og 3 til kl 01.30
      - For bedrifter med hotellkonsept kan det for lukka lag søkjast om utvida skjenkeløve fram til 03.00.
    - ▶ B Uteskjenking:
      - Skjenking ute fram til kl 24.00. Dette omfattar alkohol klasse 1,2 og 3.
      - Arealet skal vera klart avgrensa (gjerde, hekk eller liknande)
      - For bedrifter med hotellkonsept kan det tillatast skjenking ute fram til kl. 01.30 på avgrensa område ved hotellkonseptet. Dette omfattar alkohol klasse 1,2 og 3.
    - ▶ C Avgrensingar kring tildeling av skjenkeløve:
      - Det vert ikkje gitt løve dersom matsservering ikkje er ein del av driftskonseptet
      - Ambulerande løve skal ikkje gis til arrangement som har ungdom under 18 år som viktig målgruppe. Ved enkelthøve (opne arrangement) vert det kravd 18årsgrense. Det vert på slike opne arrangement ikkje gitt løve til skjenking av alkohol klasse 3.
      - Det kan berre gis skjenkeløve til arrangement/tilstellinga i dei lokala i skule/undervisningsbygg som har ein klar fleirbruksfunksjon. I slike lokale, med unntak av idrettshallen, kan det berre gis løve til slutta lag.
    - ▶ D Mynde til tildeling av løve:
      - Rådmannen får delegert mynde til tildeling av ambulerande løve for alkohol klasse 1,2 og 3, samt mynde for utviding av skjenketid/utvida skjenkeareal ved enkelthøve.
      - Areal og forvaltningsutvalet får mynde til å tildela løve ved enkelthøve (opne enkeltarrangement) etter høyring hjå lensmann/sosialteneste.
      - Tildeling av faste løve ligg til kommunestyret.

4.4. Bærekraftig utvikling

Arbeid for ei bærekraftig utvikling dreier seg om langsiktig planlegging og tilrettelegging, samt medviten verkemiddelbruk og prioritering. Bærekraftensyn må innarbeidast konsekvent både i den fysiske utviklinga, og i kommunen sine drift- og tenestetilbod.

Bærekraft, både i økologisk, økonomisk og sosial meining, må sjåast i forhold til det som gir best effekt, også sett i eit større geografisk perspektiv.

Utfordringar

- ✚ Å få ein betre og meir effektiv arealbruk til utbyggingsformål og infrastruktur.
- ✚ Å auke bruk av offentleg kommunikasjon, som buss og båt.
- ✚ Å redusere bilbruken og klimagassutsleppa.
- ✚ Å drive påvikningsarbeid for å endre forbrukarvanane og haldningane til ressursbruk.
- ✚ Å drive førebyggjande arbeid i forhold til konsekvensar av ekstremvær.
- ✚ Å ha eit miljømessig bærekraftig næringsliv
- ✚ Å oppretthalda bærekraftige grender

Mål

Bærekraftig ressursforvaltning.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.4.1. Hjelmeland skal ha et bærekraftig næringsliv
- 4.4.2. Effektivt og miljøtilpassa transportsystem i og til/fra kommunen, (jfr kap. 2.4)
- 4.4.3. Hjelmeland kommune skal «feie for egen dør» gjennom ei miljøeffektiv kommuneforvaltning
- 4.4.4. Godt samarbeid med innbyggjarane og næringsliv om miljøvenleg atferd og betre miljø
- 4.4.5. Eit betre miljø regionalt, nasjonalt og globalt

Slik gjer me det:

- 🖼 Sikrar at innbyggjarane i Hjelmeland har gode levekår og trygge, trivelige og miljøvennlige senter og nærmiljøer
- 🖼 Arbeider for eit lågast mogleg transportbehov og best mogeleg samordna transportsystem som bidrar til at reisebehovet kan dekkes så miljøvennlig som mulig
- 🖼 Kommunen skal arbeida for reduksjon av utslepp av klimagassar ved m.a. reduksjon av forureinande energibruk.
- 🖼 Me skal gjera det me kan for å ta vare på vårt biologiske mangfald.
- 🖼 Leggja til rette for at me kan bevare, vidareutvikla og forvalta naturen og ressursane våre i samsvar med økologiske prinsipp
- 🖼 Me arbeider for betre tilrettelegging for auka friluftsliv, mosjon og naturoppleving.
- 🖼 I kommunens innkjøpspolitikk skal me ha miljø i fokus.
- 🖼 Gjennomføra ein kommunal innkjøpspolitikk med fokus på miljø, t.d. ved "Fare Trade"
- 🖼 Me vil samarbeide med andre kommuner og fylket om løysning av felles miljøutfordringar.
- 🖼 Me skal arbeide for å oppretthalde og vidareutvikle bustruktur og bumiljø i alle grender i kommunen

4.5. Fleirkulturelt samfunn

Gjennom integrering ynskjer ein å nå målet om likestilling gjennom like muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse for alle, uansett opprinnelse (stortingsmelding nr. 17). Integrering føreset gjensidig tilpassing, vilje til dialog og samhandling frå heile befolkninga og frå dei offentlege styresmaktene si side. Flyktningane og innvandrarar må sjølv vere aktive i denne prosessen.

Hjelmeland er blitt eit synleg fleirkulturelt lokalsamfunn. Eksempelvis kan det trekkjast fram at det ved utgangen av 2009 var personar frå 16 nasjonar tilsette i helsesektoren, medan det i skulen gis undervisning til elevar med 14 forskjellige morsmål (utanom norsk). Det kan og nemnast at av dei 156 innflyttarane me hadde i 2009 kom 70 av dei frå andre land.

For å kunne gjennomføre ein god integreringspolitikk har ein sett det som viktig at me får eit balansert tal flyktningar sett i forhold til lokalbefolkninga, og for inneverande periode ynskjer ein derfor ikkje at flyktningandelen skal overstige 2% av totalbefolkninga.

Å leve i eit fleirkulturelt samfunn inneber eit større mangfald. I eit fleirkulturelt samfunn vil me i større grad oppleve forskjellige val og vurderingar baserte på kultur, religion, verdiar og etiske normer.

Utfordringar

- ✚ Å forbetre språk- og anna opplæring, for derigjennom å få til ei god integrering
- ✚ Å få den fleirkulturelle befolkninga i arbeid såg raskt som mogeleg.
- ✚ Å skape gode møteplassar for eit fleirkulturelt samfunn
- ✚ Å få til ei god integrering av framandspråklege elevar i barnehage, skule og SFO
- ✚ Å gjennomføre eit godt informasjons- og haldningsskapande arbeid

Mål

Hjelmeland skal vere ein kommune kor integrering og inkludering av ei fleirkulturell befolkning skal bidra til å skape eit mangfald som styrkjer og berikar lokalsamfunnet.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.5.1. Ei god samhandling mellom lokalbefolkninga og innflyttarar/innvandrarar/flyktningar for å skape eit godt lokalsamfunn.
- 4.5.2. Skape haldningar blant innflyttarar/innvandrarar/flyktningar og nordmenn som fører til toleranse, aksept og samhandling.
- 4.5.3. Gode språkkunnskapar hos innflyttarar for å sikre god integrering og for å få flest mogeleg i arbeid.

Slik gjer me det:

- ✚ Vidareutvikle frivilligsentralen som aktiv i arbeidet med integrering i kommunen.
- ✚ Få eit aktivt innvandrarfora i kommunen.
- ✚ Engasjement særleg retta mot innvandrarkvinner i høve til utdanning, arbeid og fritidsaktivitetar.
- ✚ Stimulere til vidare utvikling av dei sosiale møteplassane som er i kommunen.
- ✚ Sterk fokus på språkundervisning.
- ✚ Hjelp til slik at tilflyttarar får moglegheit for å delta i aktivitetar og lag- organisasjonsliv.
- ✚ Styrke det haldningsskapande arbeidet i kommunen.
- ✚ Ta godt imot tilflyttarar og gjere dei kjende me kommunen og dei moglegheitene dei har.
- ✚ Gjere offentleg informasjon lettare tilgjengeleg for innflyttarar, m.a. gjennom kommunen si heimeside på internett.
- ✚ Få til arrangement med fokus på fleirkulturelle utfordringar og moglegheiter.

4.6. Kultur og kulturminne

Kultur er viktig for å vidareutvikle Hjelmeland kommune. Det utvida kulturomgrepet ligg til grunn for forståinga vår for området, dvs. at ein tenkjer både på tradisjonelle kunst og kulturuttrykk, lag og foreiningar, det fysiske miljøet med idrett og friluftsliv, fritid og tilgrensa samfunnsområde.

Skal me utvikle oss i den retninga me ynskjer er det viktig at me ser på kultur som eit av dei berande elementa i utvikling av enkeltmennesket og kommunen. Kultur er viktig for å skape og oppretthalde identiteten vår, samt at det også er viktig for trivsel, busetjing, tilflytting, inkludering, aktivisering, forebygging og sosialisering.

Utfordringar

- ✚ Å tilby gode kulturtilbod som når heile befolkninga
- ✚ Å ha ein kultursektor som bidreg positivt til integrering og utvikling i lokalsamfunnet
- ✚ Å vidareføre ei aktiv satsing på idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet
- ✚ Å oppretthalde og styrkje det lokalt engasjement som er i lag, foreiningar og andre kulturaktivitetar.
- ✚ Å styrkje befolkninga si helse gjennom kulturell, sosial og fysisk aktivitet
- ✚ Å få til ei betre synleggjering og formidling av kulturelle aktivitetar i kommunen
- ✚ Å trekkje fram, synleggjere og bruke dei lokale kulturminna i kommunen.
- ✚ Å satsa stort på kultur ved å bygga nytt kulturhus

Kristiane, 2 kl Jøsneset skule

Mål

Kultur skal spele ei aktiv rolle i forhold til trivsel, identitetsbygging, tilhøyrighet og utvikling av Hjelmeland kommune.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.6.1. Gjennom kultur og kulturaktivitetar skal me utvikla Hjelmeland.
- 4.6.2. Kommunen si kultursatsing skal vera prega av **samhandling** med andre aktørar.
- 4.6.3. Den **frivillige innsatsen** i kulturlivet skal stimulerast og støttast.
- 4.6.4. Det **profesjonelle kulturlivet** skal utviklast.
- 4.6.5. Kultur og kulturaktivitetar skal vera **for alle**.
- 4.6.7. Ei fysisk aktiv befolkning.
- 4.6.8. Kulturminna skal bidra til å framheve vår eigen identitet, særpreg, historie og vera en viktig kulturbyggjar (jft kap 4. Areal)
- 4.6.9. Kulturskulen ska spela ei aktiv og sentral rolle i utviklinga av kunst- og kulturlivet i kommunen
- 4.6.10. Biblioteket skal vera ein levande møtestad for kultur og kunnskap for alle i Hjelmeland.
- 4.6.11. Frivilligsentralen skal vere ein lokalt forankra møteplass som er open for alle med lyst til å vere med på frivillig verksemd. Sentralen skal vere eit kraftsenter og kontaktpunkt for menneske, foreiningar /lag og det offentlege.

Slik gjer me det:

Universell utforming

- ✚ Kommunale bygg, anlegg og andre fasilitetar, som blir nytta til kulturaktivitet skal ha sterk fokus på universell utforming, slik at alle grupper skal ha gode høve for å nytte seg av dei.

Rammevilkår

- ✚ Me skal gi rammevilkår som gjer at me får oppjustert fleire område med tanke på kultur, turisme og næring
- ✚ Satsing på kulturbasert næringsutvikling, med særleg vekt på Ritlandskrateret

Prisar/stipend

- ✚ Kulturstipend knytte opp mot kultur- og fritidstilbod for barn og unge
- ✚ Gjennomgang og tilpassing av statuttar og retningslinjer for kommunale priser, stipend og liknande.

Marknadsføring/formidling

- ✚ Me skal styrkje marknadsføring og annan informasjon knytt til kultur og kulturformidling, bl.a. gjennom vidareutvikling av kulturkalender.
- ✚ Formidle kunnskap om lokal natur og kulturhistorie
- ✚ Leggje til rette for betre formidling av kulturhistorie, eks. gjennom bygdebøker osb.

Kulturskule

- ✚ Oppretthalde og utvikle kvaliteten på kulturskuletilbodet i kommunen

Bibliotek

- ✚ Ha eit godt bibliotek, med eit allsidig og aktuelt tilbod av bøker, lydbøker, tidsskrift, avisar, filmar, musikk, digitale medium, spelplattformer osb.

Frivilligsentral

- ✚ Frivilligsentralen skal ta initiativ til, mobilisere og samordne frivillig aktivitet.
- ✚ Hovudsatsingsområde til frivilligsentralen er betre tilrettelegging for innflyttarar til kommunen. Med særskild fokus på inkludering i frivillig verksemd.

Idrett/fysisk aktivitet

- ✚ Styrke satsinga på idrett og fysisk aktivitet, med særleg fokus på barn og ungdom
- ✚ Leggje til rette for eit aktivt natur- og friluftsliv
- ✚ Styrke satsinga på anlegg og areal knytt opp mot idrett og fysisk aktivitet
- ✚ Legga til rette for bowling.

Kulturminne

- ✚ Skape forståing og respekt for den eineståande kulturarven me forvaltar i Hjelmeland
- ✚ Kulturminne skal sikrast gjennom vern og bruk
- ✚ Gjennom tilskotsordningar ta vare på og restaurere verdifull arkitektur, kulturlandskap og andre kulturminne.
- ✚ Vidareføre samarbeidet med Ryfylkemuseet, med særleg fokus på bygdemuséet og Vigatunet
- ✚ Aktiv bruk av kulturminna i oppvekst-, skule- og næringssamheng
- ✚ Auka kjennskap til kulturminna gjennom informasjon og anna formidling. Desse automatisk freda fornminna skal ha særleg fokus:
  - **Årdal:** Soppaland: gravfelt frå jernalder, lok.: 14777, Kyrkjhus: middelalderkyrkjegard og rennesansekyrkje, lok.: 53778, Mæle: gravfelt og to nausttufter frå jernalder, lok.: 4950
  - **Fister:** Midtre Fister: to gravfelt frå jernalder, lok.: 65660 og 72179, Nedre Fister: Middelalderkyrkjegard og to gravrøysar frå jernalder, lok.: 24119
  - **Riskadal:** Gardsanlegg frå jernalder, (Prestavegen går gjennom området) lok.: 72182
  - **Byrkja:** Gardsanlegg frå jernalder, lok.: 44455
  - **Mjølhus:** Bygdeborg frå jernalder og ei gravrøys som kan vere frå bronsealder, lok.: 72175.De ovanfor nemnde kulturminnelokalitetane representerer ulike typar synege kulturminne. Fleire av lokalitetane er svært store og består av mange enkeltminne, kor deio fleste enkeltminna er godt synlege. Lokalitetane er også forholdsvis lett tilgjengelege.

4.7. Teknisk

Innenfor Teknisk seksjons tenesteområder ligg per i dag forvaltning av kommunale bygningar og anlegg, drift og vedlikehald av vegar, vatn og avløp, brann –og redning og trafikktryggleik.

Som det framgår av vedlegg 1 har kommunen ansvar for over 100 km vegar, ca. 36 000 m² bygningsmasse, 7 kaianlegg, 5 vassverk, 5 avløpsanlegg og over 100 000 meter med ledningsnett (vatn og avløp).

Vedlikehaldsbehova for den kommunale infrastrukturen og dei kommunale bygningane vil måtte bli meir prioriterte i kommande planperiode. Dei siste åra har det verte gjennomførte store og nødvendige utbyggingar i den kommunale infrastrukturen, og me må no framover leggja ned meir arbeide med vedlikehald og utbetringar av det me har.

Utfordringar

- God standard på kommunale bygg og anlegg
- Å levere god kvalitet på vatn og avløpsanestene
- God tryggleik, drift og vedlikehald av kommunale vegar, kaiar og bruer
- Å ha god brannberedskap og eit godt brannførebyggjande arbeid.
- Å halda høg standard på kommunen sine grøntanlegg.

Stian 2 kl Jøsneset skule

Mål

Infrastruktur, bygningsmasse og andre anlegg med rett kvalitet.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.7.1. Alle innbyggjarar i Hjelmeland kommune skal ha tilgang til hygienisk og godt vatn. Me skal arbeide aktivt for god rensing av avlaupsvatn og sikring mot forureiningar.
- 4.7.2. Mål om å få bygd ut det kommunale vassnettet til meir enn 80% av innbyggjarane i kommunen. Vidare utbygging og opprusting av det kommunale avløpsnettet.
- 4.7.3. Kommunale vegar skal ha god og sikker vegstandard – Trafikktryggleik.
- 4.7.4. Gang- og sykkelvegar skal byggast og vedlikehaldast der trongen er størst
- 4.7.5. Me skal ha en høg vedlikehaldstandard på dei kommunale bygningane.
- 4.7.6. Utvikle og legge til rette for nye områder for utbygging i kommune.

Slik gjer me det:

- ✚ **Større delar av Vass –og avløpsnettet** i kommunen må rehabiliterast i dei næraste åra. Vasskummer og ledningsnett er per i dag av ein slik standard at nokon strakstiltak må iverksettast. Det må og bli arbeidet for betre sikring mot avbrot i vassforsyninga (bl.a gjennom alternativ forsyning). Det vil og bli sette fokus på å få bygd ut vassleidningsnettet slik at me får den nødvendige **brannvasskapasitet** i kommunen. Sikkerhet og tryggleik og førebuing mot brann og effektiv redningsteneste.
- ✚ **Generelt vedlikehald** av kommunale boliger og leiligheter, skular, barnehagar, helsebygg. Utbedtringar for at alle dei kommunale bygga skal bli universelt utforma og tilgjengelig for alle.
- ✚ **Trafikktryggleiken** på alle kommunale vegar, utbygging av gang –og sykkelvegar kor dette er nødvendig, skilting og oppmerking kring dei kommunale bygga. (Jfr årlege rulleringar av Plan for trafikktryggleik)
- ✚ Utvikle og tilrettelegga nye byggeområde for næring og bustader i kommunal regi og gjennom samarbeid med private aktørar.
- ✚ Årlege prioriteringar, eks gjennom Plan for kommunalt vatn.

4.8. Beredskap

Det er vedteke eige beredskapsplanverk for Hjelmeland kommune, som utgjer kommunen sine totale planar i samband med krisesituasjonar.

I "Veileder for kriseplanlegging i kommunene" som er utarbeid av Direktoratet for Samfunnstryggleik og Beredskap (DSB) definerer ein kriseplan som "forberedte handlingar for å møte ulykker og andre påkjenningar som i art eller omfang går utover det som regnast som normalrisiko i fredstid".

Beredskapsplanen angir korleis krisesituasjonar skal handterast i Hjelmeland kommune. Målet er å gi dei som handterer situasjonen ei praktisk anvisning for:

- kva som skal gjerast
- av kven og
- i kva rekkjefølgje.

Om den aktuelle situasjonen skal handterast som ei krise etter denne planen, blir avgjort av lokal eller sentral kriseleiar avhengig av krisen sitt omfang og alvorlighetsgrad.

Utfordringar

- Å oppretthalde ei god kommunal beredskap.
- Å sikre innbyggjarane si helse i krisesituasjonar.
- Å oppretthalde samfunnsfunksjonar og infrastruktur i krisesituasjonar.
- Å sikre økonomiske verdiar på ein best mogeleg måte i krisesituasjonar.
- Å gjennomføre gode kommunikasjons- og informasjonstiltak i krisesituasjonar.

Celine 2 kl Jøsneset skule

Mål

Beredskapen i Hjelmeland kommune skal sikre at det ved krisar/katastrofar igangsettes tiltak for å redusere konsekvensane mest mogeleg for menneske, tenesteproduksjon, og økonomi.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.8.1. Hjelmeland kommune si målsetjing er å kunne etablere ei kriseleing som raskt kan iverksetje, leie og koordinere alle kommunale tiltak når ei krise oppstår
- 4.8.2. Til ei kvar tid ha ein ajourført beredskapsplan for krisar/katastrofar.
- 4.8.3. Sikre at offentlege funksjonar og oppgåver i størst mogeleg grad fungerer som normalt i ein krisesituasjon.

Slik gjer me det:

- ✚ Kriseleinga i Hjelmeland kommune skal koordinere og leie alle kommunale tiltak når ei krise oppstår.
- ✚ Naudsynte tiltak skal normalt gjennomførast i samsvar med gjeldande beredskapsplanverk.
- ✚ Gjennomføre årleg gjennomgang og revidering av kommunen sine beredskapsplanverk, samt risiko og sårbarhetsvurderingar.
- ✚ Gjennomføre beredskapsøvingar.

4.9. Likestilling og diskriminering

Kommunen står ovanfor store utfordringar etter at den nye diskriminerings- og tilgjengelegheitslova trådte i kraft i januar 2009. Lova skal gi vern mot diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, etnisitet, funksjonsnedsetjing, seksuell orientering, religion, livssyn, politisk syn og alder.

Regjeringa har også kome med ein handlingsplan for økt tilgjengelighet for personar med nedsett funksjonsevne (ofte referert til som plan for universell utforming). Lova skal bidra til nedbygging av samfunnsskape funksjonshemmande barrierar og hindre at nye blir skapt.

I tillegg til at kommunen følgjer dei lover og retningslinjer som er bestemt av overordna styresmakter har me slutta oss til det "Europeiske Charter for likestilling mellom kvinner og menn i lokalsamfunnet".

Utfordringar

- Å ha god kompetanse og innarbeide haldningar knyttet til universell utforming i alle delar av kommunen.
- Å ta omsyn til universell utforming i fysisk planlegging.
- Å arbeida for ei balansert deltaking av både kvinner og menn i kommunale leiarposisjonar og folkevalde organ
- Å motarbeide kjønnsstereotypiar i lokalsamfunnet

Mål

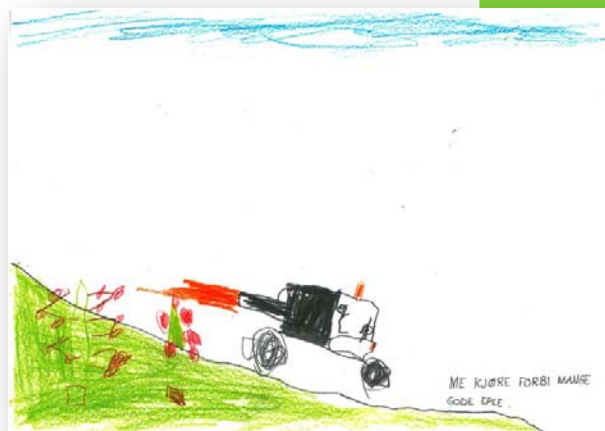
I Hjelmeland kommune legg me vekt på å skape eit samfunn prega av aktiv deltaking og full likestilling.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.9.1. Eit hovudsiktemål med universell utforming er å oppnå likestilling og deltaking for personar med nedsett funksjonsevne ved å fjerne noverande funksjonshemmande barrierar og hindre at nye oppstår.
- 4.9.2. Motarbeide all diskriminering og usakleg forskjellsbehandling i Hjelmeland kommune.
- 4.9.3. Hjelmeland skal vere eit lokalsamfunn der både kvinner og menn har best mogleg sjanse til deltaking i heim og familie, samt ha meningsfylt arbeid og fritid
- 4.9.4. Sikre fleire kvinner i politiske og administrative leiarposisjonar

Slik gjer me det:

- ✚ Kompetanseheving i kommunen knytt til universell utforming.
- ✚ Tilpasse offentlege bygg, uteområde etc., slik at dei skal vere tilgjengelege for alle.
- ✚ Langsiktig rekruttering gjennom tiltak retta mot kvinner og unge familiar.
- ✚ Det skal takast omsyn til kvinner sine premisser for å delta i politikk og arbeid.
- ✚ Arbeid for ei jamnare kjønnsfordeling innan alle stillingskategoriar i organisasjonen.
- ✚ Tilrettelegga arbeidsplassar for folk med nedsett funksjonsevne.

Aaron 1 kl Jøsneset skule

4.10. Interkommunalt samarbeid

Hjelmeland kommune ser det viktige i godt og konstruktivt interkommunalt samarbeid. Dette arbeidet vil fortsetje. For ytterlegare å styrkje kommunen er det også viktig at ein ser på nye område for samarbeid som kan styrkje tenestetilbodet til innbyggjarane innanfor dei økonomiske rammene kommunen til einkvar tid rår over.

Kommunen har eit utstrekt samarbeid med ulike kommunar, organisasjonar og bedrifter. Ein del av dette er formalisert, mens andre delar av samarbeidet er i forskjellige former for konstallasjonar, forankring, ad-hoc etc.

Utfordringar

- ✚ Å levere best mogeleg tenester til innbyggjarane
- ✚ Å hente ut gevinstar ved interkommunalt samarbeid
- ✚ Å sjå på fellesløysingar der dette gir størst effekt

Mål

Hjelmeland kommune skal vere ein aktiv pådrivar for regional utvikling og interkommunalt samarbeid.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.10.1. Leverer gode og kostnadseffektive tenester til innbyggjarane i kommunen.
- 4.10.2. Vera ein viktig premissgivar for vidare utvikling av Ryfylke og regionen for øvrig.

Slik gjer me det:

- ✚ Vidareutvikle interkommunalt samarbeid gjennom Ryfylke IKS eller selskap/samarbeidsfora som spring ut frå selskapet.
- ✚ Samarbeid på utviklingssida med naturlege samarbeidspartnarar
- ✚ Delta i regionalt og nasjonalt utviklingsarbeid som bidreg til å styrkje kommunen.
- ✚ Arbeid for nye interkommunale samarbeidsløysingar som er kostnadseffektive og som sikrar tenestetilbodet til befolkninga.
- ✚ Med nåverande føresetnad satsar Hjelmeland på utstrakt interkommunalt samarbeid.
- ✚ Med grunnlag i pågåande utgreiing av kommunestruktur i Ryfylke vil Hjelmeland kommune ha ein grundig gjennomgang av saka.

4.11. Klima og energi

Dette avsnittet bygger på rapport, som eit resultat av samarbeid mellom Hjelmeland kommune og Norges Vel. Det er for lengst slått fast at dagens energibruk har konsekvensar for klima og miljø. Klima- og energipolitikk både lokalt, nasjonalt og internasjonalt er dermed viktigare enn nokon gong. Noreg har forplikta seg både internasjonalt og nasjonalt til å redusere utslepp av klimagassar. Desse pliktene tek Hjelmeland kommune på alvor og ynskjer med denne klima- og energiplanen å synleggjere potensielle miljø- og klimagrep som kommunen kan ta tak i.

Utfordringar

- ✚ Å redusere klimagassutsleppa i kommunen
- ✚ Å redusere energiforbruket
- ✚ Å ta klima og miljøomsyn i alle samanhengar
- ✚ Å få til en god klimatilpassing
- ✚ Å vere ein aktiv pådrivar for å endre utviklinga lokalt i ein meir positiv retning.

Mål

Hjelmeland kommune skal vere klimanøytralt i 2030.

Dette ynskjer me å få til:

- 4.11.1. Hjelmeland kommune skal redusere klimagassutsleppa med 10% i planperioden.
- 4.11.2. Hjelmeland kommune skal gjennom det planmessige energiarbeidet sitt sørge for å bruke minst 10% mindre energi i kommunale bygg i løpet av planperioden 2011- 2015
- 4.11.3. Auke talet på bedrifter og offentlege verksemdar som er miljøsertifiserte.
- 4.11.4. Auke produksjonen av fornybar energi, med bla 100 GWH frå småkraftverk i planperioden

Slik gjer me det:

- ✚ Ta klimapolitikken på alvor i alle samanhengar
- ✚ Gjennomfører klimavennlege tiltak i kommunen sine egne verksemdar.
- ✚ Vere ein aktiv pådrivar i forhold til klimatilpassing på område som skre, flaum og erosjon.
- ✚ Forvaltar det biologisk mangfaldet slik at det i minst mogeleg grad blir påverka av klimaendringar.
- ✚ Legg til rette for utbygging av nye fornybare energikjelder og oppgradering/tilpassing av eksisterande.
- ✚ Arbeider for at offentlege og private verksemdar miljøsertifiserer eiga verksemd. (ISO, EMAS, Grønt flagg, Miljøfyrtårn)
- ✚ Innarbeider miljøkrav og livssyklusanalyser i forhold til kommunale innkjøp- og leasingavtalar.
- ✚ Hjelmeland kommune skal gjennom det planmessige energiarbeidet sitt oppnå energimerket "B" eller betre på alle bygga sine.
- ✚ Kommunen skal vere ein viktig pådrivar for å auke merksemda og betre haldningane knytte til klima, energi og miljø.
- ✚ Arbeide for at naturgass kan bli nytta i lokalt næringsliv.
- ✚ Bidra til auka utnytting av hushaldnings- og industrielt restavfall i energiproduksjon.
- ✚ Betre informasjonen og stimulere til auka miljøfokus i landbruksnæringa.
- ✚ Følgjer opp rapport frå Norges Vel som ein viktig del av beslutningsgrunnlaget for lokal energi- og klimapolitikk.

5

Areal

Dikt

Eg leikar ute
eg leikar inne
Sykle, leike med hunden
gå på rulleskøyter
bade og springe
Det er nesten som ein draum
å bu på Jøsneset

Av Madelen

5. Areal

5.1. Generell del

FØRESEGNER OG RETNINGSLINJER

Juridisk bindande føresegner med paragrafar er skrivne i grå tekstboksar.

Retningslinjene er skrivne med vanleg tekst. PBL = plan-og bygningslova

§ 1 Før 1.gangs behandling av reguleringsplanar skal det utarbeidast fagkyndig ROS analyse jf. PBL § 4.3.

§ 2 I område der det ikkje er krav om reguleringsplan, skal det utarbeidast ei ROS-analyse før det gis løyve til deling og bygging.

§ 3 Framstilling reguleringsplanar skal skje i tråd med den til ei kvar tid gjeldande kart- og planforskrift, samt kommunen sin "Kravspesifikasjon for reguleringsplanar".

§ 4 Ved saksbehandling av nye reguleringsplanar skal ein leggje særskilt vekt på omsynet til Risiko og sårbarheit (ROS), natur- og landskapskvalitetar, eksisterande bygningsmiljø, barn- og unges interesser, trafikktryggleik, kulturminne og universell utforming/tilrettelegging for alle.

Retningslinje

I kommuneplanen blir bebygd areal definert som det areal som ein bygning dekker av terrenget.

Parkeringsareal kjem i tillegg til dette.

5.2. Bebyggelse og anlegg

§ 5 Plankrav

I område for bebyggelse og anlegg kan arbeid og tiltak som nemnt i PBL § 20-1 samt frådeling til slike føremål ikkje finne stad før området inngår i reguleringsplan. Det kan likevel tillatast oppført nye bygningar til erstatning for gamle, og gjenoppføring etter brann, utan at dette utløyser plankrav.

§ 6 Unntak frå plankrav

Unntak frå plankrav i eksisterande uregulerte byggeområde dersom følgjande vilkår er oppfylt:

- 1) utbygginga er å rekne som enkel fortetting/utbygging med inntil 2 nye einingar.
- 2) utbygginga ikkje forringar viktige fellesareal, grøntareal, leikeareal eller automatisk freda kulturminne. Der det er automatisk freda kulturminne skal søknader sendast på høyring til Rogaland Fylkeskommune.
- 3) utbygging ikkje er i strid med viktige samfunnsinteresser.
- 4) tilfredsstillande veg og parkeringsløysering er sikra.
- 5) utbygginga underordnar seg eksisterande bygningar m.o.t. høgde, volum, utnyttingsgrad
- 6) utbygginga kan nytte seg av eksisterande infrastruktur og transportsystem
- 7) fagkyndig ROS-analyse jf TEK 10.

Til bustader skal det leggjast til rette for to parkeringsplassar pr. bueining. Krav om leikeplass gjeld like fullt, jf § 12.

Unntaket gjeld ikkje byggeområde direkte i strandsona.

§ 7 Rekkefølgekrav

Utbygging kan ikkje skje før tekniske anlegg som veg, vann og avløp samt energiforsyning er tilfredsstillande ordna. Det er krav om etablering av radonsperre i alle framtidige bustadhus og hytter i kommunen. Fellesareal som t.d. felles parkeringsplassar, tilkomstvegar, båtanlegg, friområde og leikeplassar, skal opparbeidast og ferdigstillast til bruk samstundes med at tomtene blir bygd ut.

§ 8 Krav om utbyggingsavtale

Utbygging av felt for bustad, fritidsbustad eller næringsområde som legg opp til kommunal infrastruktur kan ikkje skje før det forelegg utbyggingsavtale i tråd med reglar vedtatt av kommunestyret, sak 06/07 jf PBL 11-9-2 og 17-2.

§ 9 Generelle krav

I alle reguleringsplanar for byggeområde i 100-metersbeltet er det krav om særskilt tilrettelegging for allmenn ferdsel/gangvegar samt opphalds/rekreasjonsareal for allmenta. Ved behov for båtplassar skal desse leggjast i fellesanlegg.

Forbodet mot tiltak i strandsona pbl §1.8.2.ledd gjeld ikkje i områder som i kommuneplanen er definert som byggeområde. Formålsgrensene i desse områda er byggegrense mot sjø

Utbygging skal ikkje kome i konflikt med automatisk freda kulturminne, eller gjere desse mindre tilgjengelege. Kulturminne skal sikrast i reguleringsplan ved bruk av omsynssone d) jf pbl.§11-8. Rogaland Fylkeskommune vil ta stilling til omsynssona si utstrekning på reguleringsplannivå.

§ 10 Risikoforhold**Flaum/stormflo:**

I område som pga terreng og nærleik til vassdrag/sjø kan vere utsett for flaum/stormflo må det gjerast ei fagkunnig utgreiing av flaumfaren i samband med utarbeiding av reguleringsplanar og byggesaker. Ved alle byggeprosjekt som medfører at opne bekkar blir lagt i rør eller at bekkar blir snevra inn eller endra, skal det leggjast fram fagkunnig dokumentasjon som viser at det er dimensjonert for ekstremnedbør. Byggehøgde skal leggjast til grunn etter NVE sine gjeldande retningslinjer, samt dei til ei kvar tid foreliggjande flaumsonekart i kommunen. Innvendig golv i nye bustader og fritidsbustader skal minimum liggje på kote +2,3 m. Dersom det kan dokumenterast tiltak som sikrar inntrenging av vatn ved auka havnivå og stormflo, kan det i særskilte høve tillatast bygg lågare.

Flaumsonekart Årdal: sjå § 31 under omsynssone flaum

Kvikkleire:

I område under marin grense som kan vere utsett for kvikkleire er det forbode å setje i gong bygge-og anleggstiltak med mindre det ligg føre ei geoteknisk utgreiing om denne faren. Dersom det blir påvist kvikkleire, må områdestabiliteten for faresona dokumenterast. Dokumentasjonen frå geoteknikar må vise at det vil være tilfredsstillande tryggleik både i anleggsfasen og permanent, og avbøtande tiltak må skildrast/dokumenterast. Tryggleiksnivå er gitt i byggeteknisk forskrift § 7-3.

Ras/skred

Sjå §32 Sikring og faresoner.

Retningslinjer

Lokalisering og utforming av nye bygg må utformast slik at dei harmonerer med eksisterande bygningsmiljø, når det gjeld tomteplassering, struktur, volum, takform, materialbruk og farge. Det skal nyttast materiale som høver saman med omgjevnad. Bygningane må òg kunne gjenspegla preg og byggeskikk frå si tid.

Nye bygningar skal plasserast skånsamt i terrenget slik at landskapsbiletet ikkje blir endra vesentleg. Terrenginngrep skal samlast og minimaliserast. Landbruksjord og landskapselement som bekkar, kantvegetasjon, grøntdrag, friområde og andre naturareal skal bevarast. Masseuttak i byggeområde, spesielt masseuttak som vil vere synleg frå sjøsida, bør vere minst mogleg. Bortsprenning av terreng som gir synlege skjeringar bør unngåast. Omsynet til automatisk freda kulturminne og naturmangfaldet skal ivaretakast.

5.2.1. Bustader

§ 11 Rekkefølgjekrav

Hjelmeland:

11-1-Krav om områdeplan for heile området Nordbygda som viser etappevis utbygging, ev fortetting samt infra-og grøntstruktur.

11-2- Burmavegen skal utbetrast og gangveg skal etablerast før bustadfelt i Nordbygda, Flåtene og Sæbø kan byggjast ut.

11-3- Sæbø II kan ikkje byggjast ut før 80 % av det øvrige byggearealet i Nordbygda/Sæbø/Flåtene er bygd ut.

11-4- Idrettsanlegg på Røgelstad skal vere etablert før bustadfelt på Flåtene I og II kan byggjast ut.

Årdal: Det regulerte Dalane II skal byggjast ut før Dalane III

§ 12 Leikeplassar

Ved utforming av bustadfelt skal ein ta særskilt omsyn til barns oppvekstvilkår og trygge/trafikk sikre løysingar. Leike- og opphaldsplassar ute skal inngå i reguleringsplanar for bustadfelt.

Desse skal ha ei skjerma plassering og ikkje vere skyggelagt større delar av dagen. Leike- og opphaldsplassar ute skal ikkje plasserast i nærleiken av høgspente kraftleidningar.

For kvar åttande bustadeining i tettbygd område skal det finnast ein opparbeidd nærleikeplass. Det gis ikkje byggjeløyve til nye bustader i område der denne føresegn ikkje er oppfylt.

Ved utbygging av bustadfelt skal det etablerast nærleikeplass. Storleik skal tilpassast tal bueiningar i bustadfeltet: 1-10 bueiningar: min 150 m², 11-25 bueiningar: 400 m². For kvar bueining over dette: auke med 10 m². Nærleikeplassar skal plasserast i trygg, sentral og relativt solrik del av bustadfeltet og vere skjerma for miljøulempar som td: vind/trafikk/støy/forureining/bratte skrentar. Nærleikeplassen skal minimum ha benk, sandkasse og noko fast dekke. Leikeplassar skal ha universell utforming og vere tilpassa variert leik og opphald for ulike aldersgrupper. Ein skal bevare naturleg vegetasjon og naturelement av verdi som kvalitetsskapande element på leikeplassen og som supplement til leikeapparat. Plan for nærleikeplass skal godkjennast av kommunen.

Framtidige område for bustader med retningslinjer

Nr	Gnr/ Bnr	Stad	Bygd	Retningslinjer	Retningslinje /kopling til småbåthamn
B 1	74/29	Eikehaugen	Fister	Skal inkludere utvidingsområde jf formannskapsvedtak + litt avgrensing av byggeområdet jf kulturminne	
B2	58/29,30	Nordbygda Hjelmeland Panorama	Hjelmeland	Viser til rekkefølgekrav Burmavegen. Etappevis utbygging: nedsida av Burmavegen prioriterast først. Strandsona skal sikrast for allmenn ferdsel og som fellesområde for bustadområdet. Krav om felles småbåthamn saman med bustader på Flåtene.	S5
B3	1/9	Gullbergvik/ Ølesund	Randøy	Sikre strandsona for allmenne føremål, samt etablere fellesanlegg for båt i området. Ikkje bustader nedanfor formålsgrrensa. Felles båthamn i nord	S20
B4	58/62	Flåtene I	Hjelmeland	Viser til rekkefølgekrav. Småbåthamn skal samlokalisertast med Nordbygda i felles anlegg	S5
B5	86/1,2 m.fl	Sigmundstad	Fister	Krav om felles reguleringsplan for fleire eigedommar. Maks 3 hus som fortetting i området.	Regulert/ekst småbåthamn
B6	109/1,108/ 1	Høiland	Årdal		
B7	58/2	Sæbø I	Hjelmeland	Vilkår ras/skred-sikring	
B8	19/5	Nesvik	Jøsneset	Det må i planfasen påvisast båt plassar.	
B9	60/1,6	Tuntland	Hjelmeland	Ca 12 bustadtomter	
B10	75/3	Sandvik	Fister	Gangveg mellom dagens driftsbygning og to bustader, pluss tilrettelegging av fri ferdsel/sti vidare sørover.	Eksisterande båthamn skal inngå i plan, og kan utvidast innover på land
B11	75/2	Fister- hammaren	Fister	Fire nye bustadtomter som fortetting rundt tunet, inkludert to bebygde tomter.	
B12	106/2	Dalane III	Årdal	Rekkefølgekrav jf § 11. Krav om vegtilkomst frå nord	
B13	58/6	Sæbø II	Hjelmeland	Ca 20 bustader. Rekkefølgekrav jf § 11. Utnyttingsgrad minimum 2 bustader/daa. Krav om grundig ras-analyse før regulering jf omsynssone ras, og ev avbøtande tiltak skal innarbeidast i plan.	
B14	58/1	Flåtene II	Hjelmeland	Ca 15 bustader. Rekkefølgekrav jf § 11. Krav om grundig ras-analyse før regulering jf omsynssone ras,	

				og ev avbøtande tiltak skal innarbeidast i plan. Det kan finnast rester etter gravrøysa id. 44451 under dagens mark-overflate. Dette skal avklarast i samband med en framtidig reguleringsplanprosess, jf. undersøkingsplikta i kulturminnelova § 9	
B15	85/1	Mosnes	Fister	Utviding av ekst bustadfelt med max 2 nye tomter i sør.	Ekst båthamn
B16	74/2,3,9, 14 og 49	Fister sentrum	Fister	Krav om samla reguleringsplan for alle delområda. Så langt som råd unngå dyrka mark. Totalt max 20 bueiningar.	

Eksisterande bustadfelt utan plan

Askvik, Hagebyen, Årdal v/sjøen (100/39), Årdal v/Riskedalsånå, Almenningen, Nordbygda 58/56
Ølesundet, Pundsnes

§ 13

I desse områda er fortetting av nye bustadeiningar i tråd med plan; og dette kan skje som ordinære byggesaker dersom fortettinga følgjer vilkåra i § 6. Bustadar i desse områda kan ha eit bebygd areal inntil 200 m2 og totalt bruksareal inntil 300m2. Garasje er tillete med bebygd areal inntil 50 m2.

5.2.2. Fritidsbustadar

Utbygging av fritidsbustader i Hjelmeland skal skje i regulerte felt. Spreidd hyttebygging i LNF - områda er det berre unntaksvis gitt rom for .

§ 14 Rekkefølgjekrav

I regulerte hyttefelt kan ikkje ny utbygging skje før tekniske anlegg for veg, elektrisitet, parkering, vatn og avløp er tilfredsstillande etablert i tråd med godkjent teknisk plan.

§ 15 Kopling med båthamner

Der det i kommuneplanen er kopling mellom hyttefelt og båthamn skal reguleringsplanen omfatte både hyttefelt og båthamn og det skal leggast inn rekkjefølgjekrav om at båthamnene skal etablerast før eller samstundes med utbygging av hyttefeltet.

§ 16 Aktivitetsområde

I hyttefelt skal det setjast av areal til aktivitetsområde for barn. Nærare utforming av slike område vert det tatt særskild stilling til i aktuell reguleringsplan.

Framtidige område for fritidsbustader med retningslinjer

Nr	Gnr/ Bnr	Stad	Maks ant. nye hytter	Retningslinjer	Retningslinje for kopling til felles småbåthamn
H1	23/1	Indre Eiane, Jøsenfjorden	4	Unngå dyrka mark og 100-mbeltet. Eksisterande og nye hytter skal ha felles båtanlegg tilknytt eksisterande molo. Krav om reguleringsplan for nytt og gammalt hytteområde + fellesfunksjonar	S6
H2	134/11	Tysdal, Årdal	15	Før ein kan gå vidare med reguleringsplan for området må det foreligge grundig ras- og flaumanalyse, og forslag til avbøtande tiltak mot risiko. § 10 om flaum og § 32 omsynssone ras skal leggjast til grunn for vidare planlegging. Badestranda skal leggjast til rette for allmenn ferdsel/bruk.	
H3	19/12	Porsberg-Nesvik, Jøsneset	1	Krav om reguleringsplan for heile det gamle hytteområdet for 19/1 og 19/12. Krav om avklaring vedr parkering og felles tilkomstveg via FV 656. Det er ikkje rom for fellesanlegg for båt tilknytt feltet. Gnr 19 bnr 12 kan byggje eit enkelt naust, under føresetnad av avklaring med StVegvesen.	
H4	13/1	Knutsvik sør, Jøsneset	4	Vesentleg endring av reguleringsplanen for utbygging, jf sak 43/02, A-nemda. Båtplassar til sjø må vere på plass før vidare utbygging kan skje.	Felles småbåthamn skal etablerast innanfor regulert område R21.
H5	6/1 og 4/5	Rosså, Ombo	30	Krav om tilkomst frå vest, samt felles plan og grunneigarsamarbeid m.o.t. veg/avkjørsel og båthamn. Hyttestorleik skal følgje dei generelle føresegnene, dvs 90 m2. Hyttene skal terrengtilpassast. Det skal aktivt leggjast til rette for allmenn ferdsel. Omsynssone felles plan.	Felles småbåthamn skal anten etablerast innanfor regulert båt /naustområde i R 12 el i regulert område ved Vestersjø kai R9
H6	1/32	Øyehavn, Randøy	1	Krav om reguleringsplan for heile eigedomen. Hytta skal plasserast utanfor 100-m.beltet. Båtplass skal etablerast i eksisterande kai/brygge.	S 7
H7	90/1	Ostervika, Randøy	10	Krav om båtplass i eller i tilknytning til eksisterande fellesområde. Tilrettelegging for min 5 gjestebåtplasser for allmennheita	S9
H8	90/1	Knarravågen, Randøy	20	10 som fortetting og 10 som utviding av regulert område. Felles småbåtanlegg skal inngå i reguleringsplan. Tilrettelegging for min 5 gjestebåtplasser for allmennheita	S9
H9	Mange gnr/ bnr	Bønardalen, Årdal	40	Krav om samordna/heilskapleg reguleringsplan kor hyttene skal samlast i mindre grupper, og ikkje plasserast for nær bekk eller elv. Utbygging skal skje i tilknytning til eksisterande vegar. Viktige landskap- og naturelement skal regulerast til friluftsområde. Omsynssone felles plan.	
H10	33/1	Segadal, Jøsenfjorden	3	Hyttene skal tilpassast terrenget og plasserast utanfor 100 m-beltet. Krav om	S10

				fellesanlegg ved sjø i tilknytning til eksisterande naust/brygge. Aktiv tilrettelegging for ferdsel.	
H11	11/3	Helgaland, Ombo	10		
H12	8/13, 11/8	Gunnstølvatnet, Ombo	3		
H13	18/4	Fosså, Jøsneset	3	Alle hytter over kote 50 + vilkår om båtplasser og felles tilkomstveg.	
H14	70/5	Moldfallet, Fister	3	Felles småbåthamn	
H15	88/1	Kåda, Randøy	4	Feltet kan ikkje byggast ut før fylkesvegen er lagt om. Båtplassar skal løysast i eksisterande/regulert småbåthamn i Kådavågen	Regulert småbåthamn i Kådavågen
H16	1/6	Askevika/Svinhagen, Randøy	28	Småbåthamna skal dekke alle godkjente utbyggingsområde på denne del av Randøy Viser elles til AFU-sak 107/09	S21 Valvika
H17	142/7	Longhammarneset, Nessa	9	Nye hytter skal leggjast bak allereie godkjende felt, og båtplasser skal løysast i godkjent båthamn, ev med mindre korrigeringar av den. Krav om ny reguleringsplan for utvidingsområda + ev korrigering av molo.	Regulert/ekst båthamn.
H18	4/3,4 mfl	Vestersjø, Ombo	5 + ekst hytter	Krav om felles plan for fleire eigedommar. Planen skal òg inkludere eksisterande hytter i området. Dersom ein skal ha båtplasser må desse knytast opp til regulert/godkjent båthamn aust for Vestersjø kai.	Regulert båthamn v/ Vestersjø kai
H19	88/2,4 mfl	Kådavågen, Randøy	9 hytter + 2 utleigehytter	Krav:samla reg.plan for fleire eigedommar (omsynssone felles plan), inkl nye og eksisterande hytter i heile Kådavågen (inkl det arealet som alt er regulert R77). Dei to utleigehyttene skal plasserast inntil dei tre eksisterande. I planen skal fellesfunksjonar og strandsonevernet sikrast. Friområde langs sjø med mulegheit for fri ferdsel og sikring av nokre opne gjesteplassar i småbåthamna	Regulert småbåthamn i Kådavågen
H20	47/2	Breilandsvatnet Vest, Hjelmeland	10	Ta omsyn til vassdraget m.o.t plassering av nye hytter/veg.	
H21	86/1,2	Lysåsen, Fister	15	Vilkår om at båtplasser skal løysast i eksisterande hamn Sigmundstad. Krav om innregulering av g/s-veg langsmed FV.	Regulert/ekst småbåthamn Sigmundstad
H22	4/5	Vestersjøåsen	10 (+7 regulererte)	Dersom ein skal ha båtplasser må desse knytast opp til regulert/godkjent båthamn aust for Vestersjø kai.	Regulert båthamn v/ Vestersjø kai
H23	72/1	Buhammar Hjelmeland	12	Unngå dyrka mark og grøntareal på toppen av åsen.	S12 Vassvik
H24	3/1,2	Bjørkåsen/Brevik, Randøy	10	Utanfor 100 m beltet. Fokus på landskapstilpassing.	S19 –utviding av ekst hamn
H25	91/1	Gudlåsen, Randøy	Max 30	I reguleringsplan må ein avklare maks tal hytter, kor det skal vere grøntområde og gode løysingar for ulike trafikantergrupper	Regulert/ekst båthamn i Sandangervågen
25 felt			ca 310 hytter		

Retningslinjer for fritidsbustader

1. Maksimalt bebyggd areal for nye fritidsbustader skal fastsetjast i samband med reguleringsplan for hyttefelt.
2. For fritidsbustader skal det nyttast materiale som er tilpassa omgjevnadane og stadeigne trekk i byggeskikken. Fritidsbustader skal vere i naturtilpassa fargar. Nye einskildtomter bør ikkje overstige 1 dekar.
3. Fritidsbustader skal gis ei mest mogleg skjerma plassering i terrenget. Plassering på høgdedrag skal unngåast. Terrengarbeid knytt til fritidseigedom skal avgrensast til eit minimum. Fritidsbustad bør plasserast slik at mest mogleg av eksisterande vegetasjon kan bevarast.
4. I nye felt for fritidsbustader i sjønære område skal det aktivt leggjast til rette for fri ferdsel langsmed sjø, samt opparbeiding av fellesanlegg. Generelle føresegnar i kap 4.2 skal gjelde òg for hyttefelt. Ved plassering av fritidsbustader skal det takast omsyn til tomte si utforming og allmenta si historiske rett til ferdsel i området. I 100 m-beltet vil det ikkje bli gitt løyve til å setje opp gjerde/sperringar som hindrar allmenta tilgang på strandsona. Gjerde, dominerande trapper, eksponerte luftstrekk for straum/telefon o.l. bør ikkje tillatast.
5. I regulerte hytteområde skal utbygging skje i samsvar med gjeldande reguleringsplan, med mindre ein gjennom kommuneplanen har opna opp for fortetting eller andre endringar, jf. tabelloversikt bak i teksteftet. Slike endringar av allereie regulerte område skal behandlast som ei vesentleg reguleringsendring.

Retningslinje eksisterande byggeområde for hytter

For hytter som ligg i uregulerte byggeområde er det tillate å oppretthalde og utvide hytter etter føresegn § 25. Fortetting, ny utbygging, formålsendringar eller andre større endringar innan desse områda, er ikkje tillate, og vil eventuelt utløyse krav om reguleringsplan jf §§ 5 og 6.

5.2.3. Sentrumsformål

§ 17 Sentrumsområde

I sentrumsområda er det tillate å kombinere formåla forretning og kontor med bustad. Bustadeininga skal etablerast i plan over 1.etasje då nedre plan skal nyttast til kunderetta formål. Reint bustadformål er ikkje tillate.

Framtidige sentrumsområde med retningslinjer

Gnr/Bnr	Stad	Bygd	Tiltak	Retningslinjer
62/1	Sande	Hjelmeland	Utviding av forretningsområdet sør for RV13	Blanda formål forretning, kontor og bustad. Trafikksikker kryssing av RV13 må vere etablert før utbygginga kan ta til.
62/6,7,19	Sande	Hjelmeland	Utviding av forretningsområdet austover frå Sandetorja	Blanda formål forretning, kontor og bustad. Særskilt tilrettelegging for allmenta ved sjøen.

5.2.4. Tenesteyting

Dei fleste bygningar og anlegg til offentleg og privat tenesteyting inngår i regulerte område, og blir forvalta etter gjeldande reguleringsplanar, jf liste bak i teksteftet.

Skular

Hjelmeland barne-og ungdomsskule: utvida areal sør-vestover, Årdal barneskule, Fister barneskule, Jøsneset barneskule, Jøsenfjorden barneskule

Barnehagar

Hjelmeland barnehage, Årdal barnehage, Fister barnehage, Randøy Barnehage, Jøsneset Barnehage, Jøsenfjorden Barnehage

Kyrkjer/bedehus

Kyrkjer og bedehus inngår i dette føremålet, og blir vist på plankartet. Gravplassar er eit eige formål, men gravplassar som ligg inntil kyrkje eller bedehus blir inkludert i same området.

Stad
Hjelmeland kyrkje og bedehus:
Fister kyrkje og bedehus
Årdal: gammel og ny kyrkje + bedehus Gravplass er utvida mot vest inn til planlagd veg.
Jøsenfjorden kapell
Sandanger bedehus
Jøsneset bedehus og gravplass: utvida med p-plass
Øye bedehus og gravplass
Furutangen misjonssenter
Vormedal bedehus
Askvik bedehus
Dalen bedehus

Forsamlingshus

Hjelmeland Samfunnshus og Spinneriet

Nessa ungdomshus

Årdal aktivitetshus

Vormedalen skule.

Fjellgardane Forsamlingshus, Ingvaldstad.

I tillegg til opplista bygg er det òg grendehusfunksjonar i bygdene knytt til skular/barnehagar.

§ 18 Tjenesteyting

For dei områda som er nemnd ovanfor som ikkje inngår i reguleringsplan, kan enkel utviding og tilrettelegging innanfor området skje utan plankrav.

5.2.5. Fritids- og turistformål

Framtidige fritids/turistområde med retningslinjer

NR	Gnr/ Bnr	Stad	Tiltak	Retningslinjer	Forholdet til jordlova
RL1	101/7	Sanitas, Årdal	Overnatting/ servering	Parken og området langs vatnet skal vere open for allmenta. Strandlinja skal regulerast som friområde, og det skal leggjast til rette for tursti langs vatnet.	
RL2	109/1	Høiland Gard, Årdal	Gardshotell/ utleigehytter /konferanse	I kommuneplanen er det gitt rom for utviding av eksisterande anlegg. Utviding utover det som går fram av gjeldande reguleringsplan R22, krev ny reguleringsplan.	Jordlova § 9 og 12 skal gjelde
RL3	63/5	Pundsnes, Hjelmeland	Utleigehytter	Fellesbrygge, 4 hytter	Jordlova § 9 og 12 skal gjelde
RL4	35/1	Tøtlandsvik, Vormedalen		Spesielt omsyn til elvefaret og strandsone. Ved utbygging skal ikkje elvefaret endrast, og det skal leggjast vekt på å få til estetisk gode løysingar	Jordlova § 9 og 12 skal gjelde
RL5	39/6, 9	Fossane, Vormedalen		Utbygginga må ikkje skade/påverke verdier knytta til verna vassdrag	Jordlova § 9 og 12 skal gjelde
RL6	19/5	Nesvik, Jøsneset		Det kan etablerast inntil 6 reiselivsbygningar.	
RL7	2/1	Øyehabn, Randøy		Vertshus, båtservice, overnatting, småbåhamn,	
RL8	8/18	Tjueneset, Ombo	Utleigehytter	Krav om ny plan for heile feltet, tilfredstillande tilkomst og byggehøgder jf stormflo § 10. Nausthytter.	Jordlova § 9 og 12 skal gjelde

§ 19 Jordlova § 9 og 12 skal gjelde for :

RL2 Høiland, RL3 Pundsnes, RL4 Tøtlandsvik, RL 5 Fossane, RL8 Tjueneset

Retningslinje eksisterande utleigehytter

For eksisterande utleigehytter som ligg i uregulerte område utanfor 100m-beltet er det tillate å oppretthalde og utvide hytter etter føresegn § 25. Fortetting, ny utbygging, formålsendringar eller andre større endringar innan desse områda, er ikkje tillate, og vil eventuelt utløyse krav om reguleringsplan jf §§ 5 og 6.

5.2.6. Råstoffutvinning

Framtidige råstoffutvinningsområde med retningslinjer

Nr.	Gnr/bnr	Stad	Bygd	Tiltak	Retningslinje
RS1	64/3	Kleppaheia	Hjelmeland	steinbrot	
RS2	6/1	Rosså	Ombo	steinbrot	
RS3	88/2	Randåsen vest	Randøy	skifer	Uttak i området skal ta særskild omsyn til registrert naturkvalitet i området jf Naturbasen–kystfuruskog.
RS4	35/1	Vikemoen, Tøtlandsvik	Vormedalen	grus	Plankrav for ev nytt uttak. Eksisterande.
RS5	129/3 og 130/1	Tveit aust	Årdal	Grus	Samla plan med areal sør for fylkesvegen+ eksisterande grustak. Omlegging av fylkesvegen må inngå i planen. Masseuttak skal ikkje skje i område som er påverka av flaum i vassdraget, eller område nærare enn 50 m frå elva. Det skal heller ikkje gjerast endringar i elvelaupet.
RS6	32/1	Littlemo v/ Moldbakken	Jøsenfjorden	grus	Eksisterande, uregulert, i drift
RS7	134/4	Tysdalsvatnet	Årdal	Grus	Eksisterande uttak i drift
RS8	70/3	Mjølhus	Hjelmeland	Steinbrot	Plankrav det m.a. landskapsomsyn og avbøtande tiltak for ev risiko skal sikrast

Retningslinjer

1. Ved regulering til uttak må det takast omsyn til landskapsbilete og sikre estetisk gode løysingar. Randsoner og kantvegetasjon, spesielt inntil vassdrag, skal takast vare på.
2. Ved regulering til råstoffutvinning må tryggleiksomsynet til nærmiljøet vere ivaretatt og sikra.
3. Områda skal tas ut etappevis, og det skal utarbeidast tilbakeføringsplan av uttaka til landbruksformål når uttaket opphøyrer.

5.2.7. Næringsverksemd

Framtidige næringsområde med retningslinjer :

Nr.	Gnr/ Bnr	Stad	Tiltak	Retningslinjer
11	71/1	Viganeset, Hjelmeland	Utviding austover frå allereie regulert industriområde	Sjølve Essvika skal haldast fri, og det skal tas omsyn til kaste- og låssettingsplassen i reguleringsplanen. Samla avkjørsel med industriområdet i vest.
12	86/1	Sigmundstad, Fister	Næring	Det er ikkje krav om reguleringsplan. Skal legge til rette for allmenta
13	7/6	Vestersjø, Ombo	Endre frå offentleg formål til næring	Området er lite, og kan utviklast utan plankrav
14	8/27	Skår/Aukland, Ombo	Lager og utskipingsområde for framtidig råstoffutvinning på Aukland.	Ved regulering av industriarealet skal det leggjast vekt på at fornminnet i området vert sikra. Fornminnet skal vere ein del av reguleringsplanen og industriarealet skal halde god avstand til fornminnet. Industriarealet skal opparbeidast på ein estetisk god måte, der inngrepa i strandsona skal vere minst moglege.
15	142/3	Steinsvika, Nessa	Havbruk	Skal berre nyttast til føremål som er knytta til oppdrettslokaliteten i området.
16	63/1, 18,77 mfl	Pundsnes, Hjelmeland	Lettindustri kombinert med bueningar.	Større industri- og lagerbygningar som medfører ulemper i form av støy, luftforureining eller stor trafikk tillatast ikkje i dette området. Maks mønehøgde 13 m, max bebygd areal = 50 %. I reguleringsplan må næringsformålet avgrensast til lettare industri ev meir spesifikt kva type næring ein legg til rette for + noko begrensa moglegheit for leilegheiter i industribygg. Det skal ikkje leggjast til rette for handel i dette området. Trafikksikkerheit og uteareal for bustadeiningane må ivaretas særskild.
17	74/2	Fister Sentrum	Smoltanlegg	Samla plan med krav til byggutforming, terrengtilpassing og avstand til sjø. Plankrav både for dette nye området, og området som Fister smolt alt disponerer. Ev kulturminne samt avbøtande tiltak m.o.t. ev flaum/stormflo/geotekniske forhold må sikrast i planen. Strandområdet i sørlege del blir avsett til park med tilkomst for allmenta samt badeplass.
18	100/ 38 mf	Årdalstunet, Årdal	Forretningsområde	Utviding i vest med krav om ny reguleringsplan. Jf vedtak areal-og forvaltingsutval 18/09, 11.03.09.
19	6/1	Saltøy, Rosså Ombo	Næring-og forskningsstasjon, hummer	Kopling til S17
110	81/3	Hetlandsbygda, Fister	Industriområde	

5.2.8. Idrettsanlegg

Dei fleste idrettsanlegg i kommunen ligg i regulerte område, og blir forvalta i tråd med desse.

Framtidig idrettsområde med retningslinje:

Gnr/ Bnr	Stad	Bygd	Tiltak	Retningslinje
71/5,7	Viganeset	Hjelmeland	Aktivitets- park	Området skal regulerast til aktivitetspark, som t.d. gocartbane, R/C-bane, ATV og/eller Paintballbane. Det skal ikkje tillatast store bygg i området. Ved regulering skal omsynet til kulturminna i området sikrast.
79/1	Ingvaldstad	Hjelmeland	Skytebane	

5.2.9. Andre typer bebyggelse

Naust, brygger og småbåthamner

I dette arealbruksformålet har ein samla all utbygging av fellesanlegg som er knytt til naust, brygger og småbåthamner, både på land- og sjøareal. Det er krav om reguleringsplan til desse byggeområda. Der det er kopling til konkrete hytte- eller bustadområde, er det krav om ein felles plan for både hyttefelt/bustadfelt og fellesanlegg ved sjø.

Framtidige småbåthamnrområde med retningslinjer

Nr	GNR BNR	Stad	BYGD	Retningslinjer	Retnings- linje for kopling til bygge- område
S1	19/3	Nesvik	Jøsneset	I tilknytning til kommunal kai. Ikkje knytt til spesielt byggefelt: skal vere open for andre.	
S2	63/1	Pundsnes	Hjelmeland	Utviding av eksisterande båthamn.	
S3	74/3 m.fl	Fistervågen	Fister	Utbygd med pirar, moloar, naust frå før. Krav om samla plan for strandsona, med fokus på skikkelege fellesanlegg for båt; ev. òg felles bod/naustanlegg. Ikkje knytt til særskilt byggefelt. Eksisterande bustader/fritidsbustad skal inngå i planen. Allmenn ferdsel skal prioriterast	
S4	141/4, 11 mfl 142/1	Nessa ved og sør forkaien	Nessa	Naust og bryggeområde som kan vidareutviklast gjennom samla plan for heile området. Reiseliv kan etablerast i området nord for kaien. Rom for fellesanlegg for båt i form av flytebrygger nordvest for kaien.	

				Anlegget skal vere opent for alle. Parkering må avklarast	
S5	58/123	Nordbygda	Hjelmeland	Sjå kommuneplanen 2006-under regulering 2010	B2 og B4
S6	23/1	Indre Eiane	Jøsenfjorden	Her er det gitt rom for fortetting av hytter. Krav om felles anlegg i eksisterande molo. Småtrafikk til småbåthamna skal styrast unna K/L	H1
S7	1/32	Øyehabn	Randøy	Krav om felles anlegg i tilknytning til eksisterande brygge. Trafikk til småbåthamna skal styrast unna K/L	H6
S8	2/1	Øyehabn	Randøy	I tilknytning til framtidig område for fritids- og turistføremål, men kan òg nyttast som fellesanlegg for andre. Det er ikkje tillatt med faste steinfyllingar. Trafikk til småbåthamna skal styrast unna K/L	RL7
S9	90/1	Ostervika Knarravågen	Randøy	Ved utviding av hyttefeltet, skal nye båtplassar etablerast i tilknytning til eksisterande fellesanlegg. Det er ikkje tillatt med faste steinfyllingar. Ta omsyn til eksisterande badeplass. Tilrettelegging for min 5 gjesteplasser	H7 og H8
S10	33/1	Segadal	Jøsenfjorden	Fellesanlegg for nye og eksisterande fritidseiningar. Lokalisering i tilknytning til eksisterande anlegg/naust.	H10
S11	100/1	Årdal Båthamn	Årdal	Utviding av eksisterande felles båthamn for Årdal. Båtgarsje/naust skal vere relativt låge og delast opp i mindre bygningsgrupper, slik at det ikkje blir ein samanhengande vegg. Maks 30 m ² pr eining. Analyse av grunnforholda i sjø i reguleringsplanprosessen. Friområde sør for nausta.	
S12	72/1	Vassvik	Hjelmeland		H23
S13	32/1	Haugevika	Jøsenfjorden	Utvidinga må skje vestover; inn i terrenget, ikkje meir fylling. Ikkje knytt til spesielt byggeområde, skal vere open for alle. Småbåttrafikken skal styrast unna K/L-plassen	
S14	27/1	Østerhusvika	Jøsenfjorden	Ikkje rom for private naust, men utviding og oppgradering av dagens småbåthamn som felleshamn/open for alle + tilrettelegging for ferdsel/opphald langs sjøen. Reguleringsplanen må innehalde føresegner for skjøtsel av den sårbare arten skjeggknoppurt.	
S15	64/4	Kleppa	Hjelmeland	Fellesanlegg for fastbuande og andre i området	
S16	139/19	Svadberg	Årdal	Plankrav for både hamn og naust.	

				Krav om fri ferdsel langsmed sjøen. Anlegget kan utvidast ut over det som er skissert i innspelet. Dette berører ikkje naboeigedom, spare stranda og dyrka mark. Moloen kan leggjast lengre ut og det kan leggjast båtar på innsida dvs lage kaikant.	
S17	6/1	Saltøyna, Rosså,	Ombo	Kai for nærings- og forskningsstasjon.	industri-område I9
S18	84/2	Helgøy,	Fister	Småbåthamn og naust	
S19	3/1,2	Breivik/ Bjørkåsen	Randøy	Utviding av båthamn, ca 10 nye plasser	H24
S20	1/9	Ølesundet nord	Randøy	Fellesanlegg for bustadfeltet	B3
S21	1/6	Valvika	Randøy	Fellesanlegg for hyttefelt	H16
S22	100/5, 26,123	Melslia Naustområde	Årdal	Krav om samla plan for heile naustområdet. Max 5 nye naust i tillegg til eksisterande. Nye naust max 30 m ² , enkle brygger max 10 m lengd. Tilrettelegge for fri fersel. Sjå elles føresegnene nedanfor.	
S23	8/6	Aukland	Ombo	1 båtgarasje, maks 45 m ²	

Eksisterande område med retningslinjer

	14/3	Skiftun	Jøsneset	Skal byggast ut i tråd med vedtak i sak 08/1116

§ 20 Naust, brygger og småbåtanlegg

Nye naust-, brygge- og småbåtanlegg skal samlast i fellesanlegg for fleire eigedommar gjennom reguleringsplan; eventuelt som del av reguleringsplan for nytt byggjeområde jf tabell. Nye anlegg skal fortrinnsvis lokalisert inntil eksisterande anlegg. Frittliggjande naust og enkeltbrygger til enkelteigedommar er ikkje ønskjeleg.

Det skal leggjast særskilt vekt på god estetisk utforming både av brygge/moloanlegg og av eventuelt tilhøyrande fellesbygg. Det tillatast ikkje tilfeldig dumping av stein for å opparbeide molo: stein skal løs/plastrast å få ei estetisk tilfredsstillande utforming.

Det skal leggjast vekt på å opparbeide anlegga òg som trivelege felles møteplassar for nærmiljøet. T.d. skal ev. nærliggjande areal egna til bading/opphald leggjast til rette for og sikrast til dette formål.

Fellesbygg t.d. i form av fellesnaust/fellesbodas/sjøbodas o.l. er ønskjeleg i tilknytning til store hytte/bustadfelt. Det skal ikkje leggjast til rette for opphald i desse bygga; dei skal ha rein lager- og servicefunksjon knytt til bruk av båt.

Naust(definisjon) er eit lagringsbygg for båt, plassert på land. For einskild naust på enkelteigedom i byggjeområde skal bebygd areal ikkje overstige 30 m². For brygge på einskildeigedom skal bebygd areal ikkje overstige 15 m², og breidde på toppdekket ikkje overstige 1,8 m. Det kan gjerast unntak ved behov knytt til næringsverksemd.

Båtgarasje (definisjon) er ein lagringsplass/bygg for båt, plassert i sjø, slik at båtane kan kjøre direkte inn under tak. Båtgarasje skal ha ei estetisk god utforming, utan større vindauge. Båtgarasjar skal som hovudregel inngå i fellesanlegg, og der naust av andre grunnar er mindre høveleg. Retningsgjevande storleik for båtgarasjer vert sett til 45m² BYA.

Fellesbygg inndelt med boder i tilknytning til felles båtanlegg kan vere større enn private naust, men storleik må først og fremst tilpassast terreng og landskap. Bygga skal ikkje vere større enn tenleg og naudsynt i forhold til tal einingar og lagerbehovet. Storleik på fiskeribaserte naust vurderast særskild

Eventuelle naust skal gis ei fasadeutforming som samsvarer med bruken og utformast etter lokal byggeskikk. Bygningen skal ha enkel kledning og skal ikkje isolerast. Kvist blir ikkje godkjent. Det skal nyttast materiale som er tilpassa omgjevnadane og stadeigne trekk i byggeskikken

Brygge for enkelteigedom skal vere nøkternt utforma og bør avgrensast til det nødvendige for å sikre eigedomen sin tilkomst. Brygger skal gis ei god terrengtilpassing. Sprengingstiltak i samband med brygge, vert normalt ikkje tillete.

Naust, brygger, fortøyingar o.l. skal lokalisrast slik at ein tar omsyn til ålmenta og vanleg ferdsel i strandsona.

Enkeltnaust/enkeltbrygger utanom byggeområder er ikkje tillatt, med mindre dei er tilknytta stadbunden næring, jf regelverket for LNF. Unntak gnr 19 bnr1 Nesvik; eit enkelt naust kan etablerast i tilknytning til opparbeida veg/rampe frå ferjekaien. Vilkår: godkjent avtale m/ Statens vegvesen og tilrettelegging for fri ferdsel.

5.2.10. Grav- og urnelund

Gravplassar i tilknytning til kyrkje eller bedehus blir lagt inn saman med desse under føremålet kap. 4.2.4. Tenesteyting

Stad	Retningslinje
Jøsenfjorden	Arealet kan utvidast mot nord, som òg inkluderar tilkomstarealet/ev parkering. Opparbeidinga kan skje utan plankrav.
Vormedalen	Avgrensing slik at det blir naturleg mot dyrka mark rundt.
Kåda/Sandanger	

5.3. Samferdselsanlegg og infrastruktur

5.3.1. Veg

Framtidig Riksveg 13 og framtidige Fylkesvegar.

Viser til kapittel 4.7.2 framtidig infrastruktur

Framtidig Kommunal veg

STREKNING	TILTAK	RETNINGSLINJE
RV13 – Melslia, Årdal	Omlegging av tilkomstveg til Melslia bustadfelt	Avbøtande tiltak i forhold til grunn- og stigningsforhold må avklarast nærare på detaljplannivå

Gang- og sykkelveg

Definisjon gang- og sykkelveg: opparbeida trasè for gåande/syklande, fast dekke i breidde 2,5 – 3 meter.

Framtidige gang- og sykkelvegtrasear

STREKNINGAR	TRASÈTYPE	RETNINGSLINJER
Klokkarjordet – Mosnes, Fister	Langs FV 634. Skuleveg	Krav om reguleringsplan før utbygging. Trasèen skal fortrinnsvis vurderast som gang- og sykkelveg på vestsida av Fylkesveg: i alle fall i områda lengst i nord og der terreng/busetnadforhold tillet det. Forøvrig vurderast enklare standard: gangveg el fortau.
Storå Bru – Sedbergsmoen, Årdal	Langs Rv 13.	Krav om reguleringsplan før utbygging. Standardkrav må sjåast i forhold til at RV13 kan bli omlagd, og vegen blir nedklassifisert til fylkesveg
Askvik (Kleppakrossen – Hundses)	Langs Fv 631	
Riskedalsvatnet	Langs RV13	

5.3.2. Parkeringsplassar

STAD	TILKNYTTA	RETNINGSLINJER
Kleivaland, Vormedalen	Utfartsområde: turistforeningen sitt rutenett Vormedalsheia/Ryfylkeheiane	
Lyngsheia, Årdal	Skiutfartsområde	Utviding av eksisterande parkering v/ folkehjelpshytta.
Lyngsheia v/Sandvatn, Årdal	Skiutfartsområde	
Hovda	Badeplass/turområde.	Skal plasserast på austsida av Fv.

Offentlege kaiar: markert på plankartet. **Årdal kai:** utvida austover jf plankart.

5.4. Grøntstruktur

§21 Tiltak innanfor formål grøntstruktur skal ikkje kome i berøring/konflikt med automatisk freda kulturminne eller virke skjemmande på desse. Etablering av turveg gjennom område med automatisk freda kulturminne skal skje i samråd med RFK-kultur

5.4.1. Naturområde

GNR/BNR	Stad	Bygd	RETNINGSLINJE
59/21 mfl	Hjelmelandsåna	Hjelmeland	Elva med tilhøyrande randsone skal haldast fri for utbygging.

5.4.2. Turdrag

Hovudturveg

Gjeld Stavanger Turistforening sitt løypenett i heia

Lokalturveg

Gjeld turtrasèar som er lagt inn i kommunen sitt turstikart "Turgleder i Hjelmeland" + forslag til nye trasear som framgår av tabell nedanfor:

Framtidige lokale turvegtrasèar med retningslinjer:

STREKNINGAR	RETNINGSLINJER
Hetlandsvatnet – Fistervågen	Krav om reguleringsplan før etablering. Innteikna trase i plankartet er rettleiande.
Steinslandsvatnet rundt	Krav om reguleringsplan før etablering. Innteikna trasè i plankartet er rettleiande. Ved endeleg trasèvalg skal ein ta omsyn til dyrka mark, tun og anna fast busetnad.
Prestavegen: Årdal – Espeland	Turstitraseen er kulturhistorisk og går enkelte stader gjennom/langs fornminne. Traseen skal ikkje opparbeidast i grunnen. Kun enkle tiltak som merking/skilting er tillate, men då ikkje innafor automatisk freda kulturminne. Merkinga bør i størst mogleg grad følge opprinneleg trasè. Enkelte trasèomleggingar av omsyn til tun, dyrka mark, fornminne el. anna kan likevel gjerast. Plan for merking/skilting av traseen skal godkjennast av Rogaland Fylkeskommune Kultur og avklarast med grunneigarar før etablering. Synleggjering av kulturminne, kulturlandskap, naturtypar o.a. undervegs er positive tilretteleggingstiltak. Omsynet til beitedyr skal òg vektleggjast; mogleg behov for ferister/gjerdeklyverar
Årdalsjøen – Svaberg	Omsyn til landbruket skal ivaretas
Svaberg – Leirberget	Etablering av tursti skal skje i samråd med grunneigarar. Dyrka mark og tun skal unngås. Synleggjering av kulturminner, kulturlandskap, naturtypar o.a. undervegs er positive tilretteleggingstiltak.
Riskedalsvatnet sør	Etablering av tursti skal skje i samråd med grunneigarar. Dyrka mark og tun skal unngås. Synleggjering av kulturminne, kulturlandskap, naturtypar o.a. undervegs er positive tilretteleggingstiltak.
Hauge bru – industriområde Vadla, langs Ulla	

5.4.3. Friområde

Gnr/ Bnr	Stad	Bygd	Tiltak	Retningslinjer
32/21	Haugevika	Jøsenfjorden	Friområde/ badeplass	Reguleringsplanen er unøyaktig her, men badeplassen vest for molo/fellesbygg skal ivareta ubegygd som felles badeplass.
101/1 mfl	Sanitas	Årdal	Friområde/ badeplass/ tursti	Strandsona ned mot Riskedalsvatnet skal haldast open for allmenta, og det kan etablerast tursti langsmed vatnet.
102/1	Riskedals- vatnet	Årdal	Offentleg badeplass	
59/1	Hjelmen	Hjelmeland	Naturområde/ turområde	Området ligg sentralt i tettstaden Hjelmeland, og er eit mykje brukt turområde. Ved etablering av ein friluftsscene kan ein vitalisere området enda meir med t.d. kulturarrangement. Ved tilrettelegging i området skal ein ta særskild omsyn til registrerte naturverdiar
89/1	Søre Børøyholmen	Fisterfjorden	Båtutfart	Området skal forvaltast i tråd med servituttavtalen
100/4 mfl	Strandsone mellom båthamn og industri område	Årdal	Friområde	
100/3	Strandsone mellom Årdal brygge og kai	Årdal	Friområde/ badeplass	Skal haldast open for allmenta. Kan oppgraderast

Retningslinjer til grøntstruktur-områda

1. Grøntstrukturuområda er viktige både av landskaps- og rekreasjonsmessige omsyn. Det er difor viktig å ivareta landskapskvalitetar og halde områda mest mogleg komplette og samanhengjande.
2. Langs turvegdraga skal det leggjast til rette for skilting, merking og naudsynt tilrettelegging for trygg ferdsel for gåande.
3. I friområda kan det gjerast tilretteleggingstilak for allmenta i tråd med formålet

5.5. LNF - Landbruk, natur og friluftsområde

§ 22 På landbrukseigedommar som hovudsakleg ligg i 100m-beltet kan det oppførast naudsynnte bygningar, mindre anlegg og opplag knytt til landbruksverksemd nærare enn 100 m frå sjøen, dersom 1) ein ikkje kan finna alternativ plassering og/eller 2) det blir plassert i tilknytning til eksisterande tun. Ved plassering skal det tas omsyn til andre vesentleg interesser jf PBL § 1-8

§ 23 Eksisterande lovleg utbygde bustad/fritidsbustadeigedomar utanfor 100-metersbeltet til sjø og vassdrag i LNF-områda, definerast som etablert spreidd busetnad etter pbl § 11-7 nr. 5 b

§ 24 Eksisterande bustader i LNF-område jf § 23 kan utvidast under føresetnad av at totalt bebygd areal for bustaden ikkje overstiger 200 m², og totalt bruksareal ikkje overstig 300 m². Garasje er tillete med bebygd areal inntil 50 m²

Rettleiaren "Byggeskikk i Hjelmeland" skal leggjast til grunn for utforming av nye hus og tilbygg til eksisterande.

§ 25 Eksisterande fritidsbustader i LNF-område jf §23 kan utvidast under føresetnad av at totalt bebygd areal under tak ikkje overstig 90 m². Totalt skal bebygd areal ikkje overstige 110 m².

Det kan først opp 1 frittliggande bygg som uthus, bod og anneks til kvar hytteeining, på vilkår av at bygget får ei god terrengmessig tilpassing og ligg så nær hovudhytte at det ikkje kan danne sjølvstendig eining. Arealet skal inngå i totalt BYA under tak på 90 m².

§ 26 Dersom utviding av eksisterande bygningar eller oppføring av frittliggande bygg innanfor LNF kjem i konflikt med automatisk freda kulturminne, skal saka sendast på høyring til Rogaland Fylkeskommune, kulturseksjonen.

Terrengarbeid knytt til eksisterande bebygde eigedommar skal avgrensast til eit minimum, og ev. tilbygg skal plasserast slik at mest mogleg av eksisterande vegetasjon kan bevarast, og ikkje nærare vassdrag enn 50 m.

Retningslinjer

Ved eventuelle dispensasjonar for nye hytter og hus i LNF-områda, gjeld § 24 og 25 tilsvarende.

5.5.1. Spreidd bustad i LNF

Hjelmeland kommune har eit spreidd bumønster frå før, som kommunen ynskjer å vidareføre: dvs ein vil ha bustadutvikling spreidd i alle grender. I desse områda unngår ein reguleringsplan og dispensasjonar – og bustadformål er i tråd med planen.

§ 27   **Vilkår knytt til bustadbygging i LNF-områda for spreidd bustadbygging:**

- 27-1   Bustader skal ikkje plasserast på eller nært inntil fulldyrka mark.
- 27-2   Tilkomstvegar skal leggjast slik at det i minst mogleg grad: 1) kjem i konflikt med gardstun eller landbruksvegar 2) kjem på dyrka mark eller 3) fragmenterer landbruksområde
- 27-3   Bustader skal ikkje plasserast nærare landbruksbygg el anna næringsverksemd enn 50 meter.
- 27-4   Bustader skal plasserast minimum 30 frå automatisk freda kulturminne. Søknader om nye bustader i LNF-SB-områder skal sendast på høyring til Rogaland Fylkeskommune, kulturseksjonen før vedtak blir fatta.
- 27-5   Bustader skal plasserast minimum 50 meter frå sjø og vassdrag, og minimum 20 meter frå høgspenlinjer.
- 27-6   Bustader skal plasserast minimum 50 meter frå riksveg, 15 meter frå fylkesveg og 5 meter frå kommunal veg. Bustader skal fortrinnsvis knytast til eksisterande, godkjente avkjørsler, og skal ha godkjent vatn- og avløpsanlegg.
- 27-7   Der det skal byggjast ei gruppe på fleire enn 3 hus er det krav om godkjent detaljplan. Ei gruppe er bygg som er planlagd nærare kvarandre enn 200 m i rett linje.
- 27-8   Storleik bustader i desse områda er lik som for § 24

§ 28   **Rekkefølgekrav**

Før det blir gitt bygge- og deleløyve innanfor desse områda, skal det liggje føre:

- eigenerklæring/analyse om risiko-og sårbarheitsforhold (ROS-analyse) m.o.t. lokalisering av den enkelte bustad, jf. PBL § 28-1.

-godkjent avkjørselsløyve frå Statens vegvesen.

Område for LNF - spreidd bustadbygging

Område Nr	Stad	Bygd	Tal nye hus
SB 1	Randa/Kåda	Randøy	5
SB2	Sandanger Sør	Randøy	3
SB 3	Sandanger Nord	Randøy	3
SB 4	Laugaland Sør	Vormedal	1
SB 5	Laugaland Nord	Vormedal	1
SB 6	Mæland-Fossane	Vormedal	2
SB 7	Tøtland	Vormedal	2
SB 8	Breiland	Breiland	1
SB 9	Hetlandsvatnet/Heggland	Breiland	3
SB 10	Skår	Ombo	4
SB 11	Haustavik	Ombo	1
SB 12	Fosså-Nesvik	Jøsneset	4
SB 13	Skiftun-Knutsvik-Asheim	Jøsneset	5
SB14	Ingvaldstad	Hjelmeland	3
SB15	Nessa	Nessa	2 = alt frådelt
SB 16	Nessa, ved sjøen	Nessa	2
SB 17	Bratthetland	Hetlandsbygda	3
SB 18	Lid	Fister	2
SB 19	Espeland	Hjelmeland	3
SB 20	Vadla	Jøsenfjorden	2
SB 21	Hauge	Jøsenfjorden	2
SB 22	Nesvik	Jøsneset	4
SB 23	Hundsnes	Hjelmeland	2 =alt frådelt
SB 24	Vestersjø	Ombo	2
SB 25	Øvrehus	Fister	2
SB26	Breivik	Randøy	1=alt frådelt
SB27	Øye (nytt ift 2006plan)	Randøy	4
SB28	Hetlandsbygda (79/3) (nytt ift 2006plan)	Fister	2
SB29	Vigane	Breiland	2
SB30	Hauaneset	Jøsenfjorden	1
Totalt tal nye hus			75 nye hus

Retningslinjer

1. I desse LNF-SB-områda er frådeling til bustadformål i tråd med planen. Frådelingar skal behandlast etter jordlova.
2. Dersom frådeling etter jordlova er gitt, er det ordinær byggesaksbehandling knytt til utbygging innanfor desse områda.
3. Ved plassering av nye bustader skal ein òg vise omsyn til registreringar i Barnetråkk.
4. Ved plassering/bygging av nye hus i SB10 Skår skal ein ta særskilt omsyn til bekkedalen, som er registrert som ein viktig naturtype i området.

5.5.2. Spreidd fritidsbustader i LNF

§ 29 Storleik fritidsbustader i desse områda er lik som i § 25, med mindre retningslinjene nedanfor seier noko anna.

Framtidige område for LNF - spreidd hyttebygging med retningslinjer

GNR/BNR	STAD	BYGD	TAL HYTTER	RETNINGSLINJE
17/2	Jiskelid	Jøsneset	1	
50/2	Jørmeland	Hjelmeland	1	Max storleik hytter 75 m ² . Ikkje vegframføring.
49/2	Hetlandsvatnet	Hjelmeland	2	Max storleik hytter 75 m ² . Ikkje vegframføring.
26/1	Bjønndalsvatn	Jøsenfjorden	1	Max storleik hytter 75 m ² . Ikkje vegframføring.
45/10	Eikelida	Vormedalen	2	
129/13,17	Risåsknuten	Årdal	1	
5/1,4	Flådene	Ombo	2	
37/3/8	Liarstølsvatn	Fundingsland	1	
106/31	Kaldavatnet	Årdal	1	Plassering jf fullmaktsvedtak
108/20,21	Kaldavatnet	Årdal	2	2=alt frådelt.
71/2 og 65/17	Vasstøl	Årdal	2	Max storleik hytter 75 m ² . Ikkje V/V/A

Retningslinjer

1. Det skal nyttast materiale som er tilpassa omgjevnadane og stadeigne trekk i byggjeskikken. Nye einskildtomter bør ikkje overstige 1 dekar.
2. Fritidsbustadene skal gis ei mest mogleg skjerma plassering i terrenget. Plassering av fritidsbustad på høgdedrag skal unngåast.

5.6. Område for bruk og vern av sjø og vassdrag

Retningslinjer (jf ”Strandsoneanalyse Hjelmeland” frå 2006)

Dersom bygg skal plasserast i strandsona, bør ein ta omsyn til :

1. Avstand frå strandlinja: Trekk bygget eit stykke unna, slik at eksisterande vegetasjon og eventuelle knattar og berg (terreng) blir mest synlig frå sjøen, og bygget kjem i bakgrunnen
2. Avskjermingstiltak som vollar eller vegetasjon: Dersom landskapet er opent, bør det vurderast om ein i det heile tatt skal bygge hytter her. Vel ein å bygge, bør bygga på en diskret måte bygge en ”naturlig” voll og/ eller plante til med vegetasjon (busker og trær) som naturleg veks i området.
3. Arkitektur og farge som glir inn i landskapet - terrengtilpassing
Hytta skal ikkje oppfatast som et monument som rage i landskapet. Bygg i hellande terreng bør vurderast bygd i ulike nivå framfor å ha alt på eitt plan for å unngå høge grunnmurar
4. Ta vare på viktige silhuettar.
Unngå bygging på åskammar, men legg de i dalseinkingar eller i åssida slik at åskammen framstår heil.
5. Eksponering frå sjø - innsyn.
Ta omsyn til at eksponeringa er større i opent landskap enn i avskjermende viker og sund.
6. Betre å bygge i flatt en bratt terreng pga. meir eksponering i bratt enn flatt terreng, og større inngrep som fyllingar eller skjeringar.
7. Betre å bygge ut allereie eksisterande bebyggelse enn å bryte opp et samanhengjande naturområde.
8. Sjå utbygging i samanheng med eksisterande vegnett og tilgjengelegheit til sjøen (helling/bratt)

5.6.1. Ferdsel

Viser til plankart

5.6.2. Farleier

Viktigaste ferdselsområde på sjø: Ferjesambandet Hjelmeland – Nesvik – Ombo og Ølesundet.

Bileier: markert på plankartet. Bi-lei inn Årdalsfjorden går på sørsida av Langholmen jf nytt plankart.

Retningslinjer

Desse areala skal haldast opne for fri ferdsel for rutegående trafikk og transport.

I tillegg til trafikk- og farleier som er teikna inn på plankartet, vil omsynet til lyssektorar og sjømerke vere retningsgivande i forhold til vurdering av nye tiltak i sjøområda.

5.6.3. Småbåthamner

Framtidige småbåtanlegg er i plankartet lagt inn som ”andre typer bebyggelse” og går fram av tabell i kap 4.2.9 med krav om reguleringsplan for utbygging.

5.6.4. Fiske

Oversikt fiskeområde i Hjelmeland

K/L=kaste-og låssettingsplass

S= sitjenot

G= gyteområde

NR	STAD	FJORD	BRUK	RETNINGSLINJE
FO1	Førrebotn Segadal Haugevika	Jøsenfjorden	K/L og G	Båttrafikk til småbåthamna i Haugevika skal styrast unna K/L
FO2	Oksajuvet	Jøsenfjorden	K/L	
FO3	Indre Eiane	Jøsenfjorden	K/L	Båttrafikk til småbåthamna skal styrast unna K/L
FO4	Tåskor	Jøsenfjorden	K/L	
FO5	Kjeura	Tøtlandsvik	K/L	Ved kaste-og låssetting skal ein ta omsyn til ankring til oppdrettsanlegg.
FO6	Ullsvika	Jøsenfjorden	K/L	
FO7	Hagalidstranda	Jøsenfjorden	K/Log S	
FO8	Sæbølia	Jøsenfjorden	K/L og S	
FO9	Ytre Bastliskjær	Jøsenfjorden	K/L	Ved kaste-og låssetting skal ein ta omsyn til ankring til oppdrettsanlegg.
FO10	Sandvik	Erfjord	K/L	
FO11	Eiavågen	Erfjord	K/L	
FO12	Stampen	Erfjord	K/L	
FO13	Morkja	Erfjord	K/L og S	
FO14	Ørevika	Erfjord	K/L	
FO15	Øygarden	Ombøfjorden	K/L	
FO16	Knutsvik	Ombøfjorden	K/L	
FO17	Buer	Ombo	K/L	
FO18	Sagberget	Ombo	K/L og S	
FO19	Nordstø/Randa	Gardsund	K/L	
FO20	Breivik	Gardsund	K/L	
FO21	Øyehamn	Gardsund	K/L	Båttrafikk til småbåthamna skal styrast unna K/L
FO22	Pundsnes sør	Hjelmeland	K/L og S	
FO23	Vigavågen	Hjelmeland	K/L	
FO24	Dalevika	Fisterfjorden	K/L	
FO25	Knarra-vågen	Fisterfjorden	K/L	
FO26	Tønnevik	Fisterfjorden	K/L	
FO27	Nessavika	Årdalsfjorden	K/L	Båttrafikk til småbåthamna skal styrast unna K/L
FO28	Steinsvika	Årdalsfjorden	K/L	
FO29		Jøsenfjorden		Trålefelt reke
FO30		Ombøfjorden		Oppvekstområde sei
FO31		Garsund		Trålefelt reke
FO32	Moldfallet	Fisterfjorden		Gyte-og oppvekstområde torsk
FO33		Fisterfjorden		Trålefelt reke

Hjelmeland kommune er eige hamnedistrikt. I konsesjonssøknader etter oppdrettslova og søknader etter plan - og bygningslova, vil ein difor òg vurdere tiltak etter hamne- og farvannslova.

Retningslinjer:

Det skal takast omsyn til tradisjonelt fiske innafor sjøområda i Hjelmeland, og det skal ikkje tillast tiltak som er til ulempe for fiskerinæringa innanfor området avsett til fiske.

5.6.5. Akvakultur

Nr	Lokalitet	Fjord	Art	Konsesjon	Status
A1	Kjeura	Jøsenfjorden	Kveite	Ja	Utviding av eksisterende anlegg
A2	Vindsvik	Jøsenfjorden	Laks	Ja	Eksisterende+ utviding kombinert formål akvakultur/ferdsel i søraust
A3	Bastbergvika	Jøsenfjorden	-	Nei	Framtidig
A5	Ullsvika	Jøsenfjorden	Skjell	Ja	Eksisterende – men ikkje etablert
A4	Bastlid	Jøsenfjorden	Laks	Ja	Eksisterende + utviding kombinert formål akvakultur/ferdsel i sørvest
A5	Fosså	Ombofjorden	Laks	Ja	Utviding av eksisterende anlegg
A6	Eiavågen	Erfjorden	-	Nei	Framtidig
A7	Kjeahola	Ombofjorden	Laks	Ja	Eksisterende + utviding kombinert formål akvakultur/ferdsel i nordaust
A8	Buarvika	Ombofjorden	Kvitfisk	Ja	Eksisterende – men ikkje etablert
A9	Tjueneset	Ombofjorden	-	Nei	Framtidig
A10	Salthella/Saltskjer	Gardsundet	Hummer	Ja	Framtidig
A11	Langavika	Gardsundet	Laks	Ja	Eksisterende+ utviding kombinert formål akvakultur/ferdsel i sør
A12	Gravstøskjer	Gardsundet	Skjell	Ja	Eksisterende
A13	Breivika	Gardsundet	Torsk	Ja	Eksisterende – men ikkje etablert
A14	Klepsholmen	Hjelmeland	Kveite	Ja	Eksisterende
A15	Hundsnes	Hjelmeland	Slakteri/ Ventemerdar	Ja	Eksisterende
A16	Vassvik	Hjelmeland	Kveite	Ja	Utviding av eksisterende
A17	Prestholmen	Fisterfjorden	Skjell	Ja	Eksisterende
A18	Grønevika	Fisterfjorden	Skjell	Ja	Framtidig
A19	Kue	Fisterfjorden	Skjell	Ja	Eksisterende
A20	Helgøy	Fisterfjorden	Skjell	Ja	Eksisterende – men ikkje etablert
A21	Nessa	Årdalsfjorden	Skjell	Ja	Eksisterende
A22	Liarneset	Årdalsfjorden	-	Nei	Framtidig
A23	Tysdalsvatnet	Årdal	Laks	Nei	Framtidig, sjå retningslinje nedanfor

Retningslinjer

I oversikten overfor samt på plankartet går det fram kor det er rom for utviding og eventuell ny etablering av oppdrettsanlegg. Kommunal behandling av konsesjonssaker jf oppdrettslova skal skje med grunnlag i kommuneplanens arealdel og skal vurderast etter hamne- og farvannslova.

Ved etablering av oppdrettsanlegg skal det vektleggast å få til ei estetisk bra utforming. I anlegg for skjell skal blåsene gjevast ei mest mulig einsarta utforming som er godt synleg for dei sjøfarande.

Oppdrettsanlegg innanfor område avsett til framtidig akvakultur bør generelt etablerast slik at det er mogleg med fri ferdsel med småbåt langsmed land. Avstand frå land skal vurderast i den enkelte sak.

A2, A4, A7 og A11: for desse utvidingsområda som er avsett som kombinerte formål akvakultur/ferdsel er det ikkje tillate med overflateanlegg på heile arealet, men omfang/plassering skal vurderast konkret i forhold anna ferdsel og merkesystem.

A23 Tysdalsvatnet: Arealet skal berre brukast til smoltifisering av settefisk for Årdalselva. Ev bruk krev særskild løyve frå kommunen samt Mattilsynet og Fylkesmannen etter forureiningslova og lov om laksefisk og innlandsfiske.

5.6.6. Drikkevatn

BO11	Valavatn, Borkjaheia	Drikkevatn
BO12	Litlavatn, Fister	Drikkevatn
BO13	Regnarvatnet, i grenseområde med Strand	Drikkevatn

5.6.7. Natur- og friluftsområde i sjø/vassdrag

§ 30 Langs vatn og større vassdrag som har betydning for natur-, kulturmiljø- og friluftsinteresser er det ei sone med på 50 meter med forbod mot byggjetiltak og vesentlege terrenginngrep.

Retningslinje

Våtmarksareal langs vassdrag bør ikkje drenerast eller fyllast opp. Vassdragsnære område bør ikkje avdekkast eller overflatebehandlast, slik at det medfører fare for erosjon eller avrenning av overflatevatn direkte til vassdraget.

5.7. Omsynssoner

5.7.1. Sikring og faresoner

Omsynssone flaum: Flaumsonekart Årdal er lagt inn i plankartet som omsynssone fare.

§ 31 Omsynssone flaum

Aktuelle flaumhøgdar for Årdalsvassdraget framgår av NVE sitt flaumsonekart, og 200-årsflaumen er vist som omsynssone i plankartet. Det tillatast ikkje etablering av nye bygg i dette området med mindre det blir utført tiltak som sikrar bygga mot flaum i samsvar med krava i byggteknisk forskrift § 7-2

§ 32 Omsynssone ras/skred:

Risikoutsette område for ras i tilknytning til byggeområde/spreidd bustad er lagt inn i plankartet som omsynssone ras. I område som er utsett for skred jf omsynssonekartet er det krav om fagkundig utgreiing av skredfaren i samband med utarbeiding av reguleringsplanar og ved søknad om byggje- og anleggstiltak. Det er forbod mot utbygging i omsynssonene før det er dokumentert tilstrekkeleg tryggleik for skred. Byggteknisk forskrift § 7-3 skal leggjast til grunn for tryggleiksnivå

5.7.2. Framtidig infrastruktur

Riksveg 13

Framtidige RV13-strekningar som kommunen vil arbeide for i planperioden blir lagt inn som omsynssone infrastruktur. Dette gjeld følgjande strekningar:

Framtidige RV13 – strekningar som omsynssone infrastruktur

Skreppeneset – Svadberg/Årdal	Tunnel med startpunkt i Strand kommune.
Svadberg – Riskedalsvatnet	Delvis langs eksisterande vegtrasè
Riskedal – Flathetland – Mjølhus	Dels tunnel, dels open trasè
Hjelmeland – Nesvik – Ombo	Ferjefri fjordkryssing ”Jøsenfast” dvs undersjøisk tunnel
Ytre Eiane – Kilane	Tunnel med endepunkt i Suldal kommune

§ 33 Alle strekningane skal inngå i ein overordna, heilskapleg kommunedelplan . Der traseane går i opent terreng skal omsynet til landskap, kulturminne, busetnad og landbruksdrift vurderast nøye i planprosessen

Fylkesvegar

Framtidige strekningstiltak med retningslinjer

STREKNINGAR	TILTAK	RETNINGSLINJE
Kåda, Randøy	Omlagging av FV 650 grunna auka trafikk i samband med sambindingsveg og auka hyttebygging	Av trafikktryggleikomsyn bør traseen leggjast utanom eksisterande tun
Nessa	Mindre omlagging av fylkesvegen.	Trasèval skal avklarast i reguleringsplanprosessen. Av trafikktryggleikomsyn bør traseen leggjast utanom eksisterande tun
Mosnes – Helgøy	Inkludert bru/fastlandssamband for Helgøy	Under regulering 2010

Kommunal veg

STREKNINGAR	TILTAK	RETNINGSLINJE
Årdal skule – Årdal Kyrkje	Ny internveg	Før ev tiltak i grunnen skal det gjennomførast ei § 9 registrering jf Kulturminnelova. Det er òg krav til nærare utgreiingar ift behov fo barnehage/skule samt vurdering av alternative trasèar.

5.7.3. Natur, friluftsliv, grøntstruktur

Natur

Naturtypar i Naturbasen som er i kategori svært/nasjonalt:

NR	OMRÅDE	NATURTYPE	AREAL
N1	Askvika, Hjelmeland (BN00008795)	Rik edellauvskog	65,3 daa
N2	Askvika, Hjelmeland (BN00044995)	Artsrik veikant	0,6 daa
N3	Moldfallet, Fister (BN00008830)	Artsrik veikant	75,1 daa
N4	Fundingsland, Vormedalen (BN00044564)	Slåttemark, solblom	14,9 daa
N5	Førre, Jøsenfjorden (BN00008815)	Sørvendte berg og rasmarker	441,8 daa
N6	Hausken, Hjelmeland (BN00044996)	Nordvendte kystberg og blokkmark	1,1 daa
N7	Hjelmen, Hjelmeland to lokaliteter (BN00008789)	Andre viktige forekomster	387 daa
N8	Hustølåna vest, Hjelmeland (BN00008825)	Viktig bekkedrag	17,7 daa
N9	Hustølåna aust, Hjelmeland (BN00008814)	Viktig bekkedrag	40,4 daa
N10	Åsland, Jøsneset (BN00008823)	Naturbeitemark	14,7 daa
N11	Ramslia, Jøsenfjorden (BN00044568)	Høstingsskog	429,5 daa
N12	Ytre Eiane, Jøsenfjorden (BN00044541)	Naturbeitemark	punkt el. linje
N13	Ytre Eiane, Jøsenfjorden (BN00044542)	Småbiotoper	punkt el. linje
N14	Østerhus, Jøsenfjorden (BN00044570)	Artsrik veikant	2,9 daa
N15	Kvitafjell v/Hetlandsvatnet, Fister (BN00008832)	Rik edellauvskog	19 daa
N16	Liarhalsen, Fister (BN00008802)	Rik edellauvskog	17,1 daa
N17	Lyngstøl, Jøsneset (BN00008782)	Kystfuruskog	2885,8 daa
N18	Måland (BN00044572)	Hagemark	16,4 daa
N19	Målandsdalen, Årdal (BN00008788)	Hagemark	133,5 daa
N20	Måmyra aust - Hestheii (BN00045000)	Kystmyr	804,5 daa
N21	Nes: Trollskogen (BN00045001)	Rik edellauvskog	359,1 daa
N22	Skår-Aukland, Ombo (BN00044575)	Bekkekloft og bergvegg	67,5 daa
N23	Kåda, Randøy (BN00008790)	Kystfuruskog	385,3 daa
N24	Riskedalsvatnet Nordaust, Årdal (BN00008833)	Rik edellauvskog	403 daa
N25	Svadberg, Årdal (BN00008799)	Gråor-heggeskog	141,3 daa
N27	Tysdalsvatnet, Årdal (BN00008837)	Rik edellauvskog	515,8 daa
N28	Tysdalsvatnet, Årdal (BN00008838)	Rik edellauvskog	485,1 daa
N29	Øvre Tysdalsvatn, Årdal (BN00008785)	Andre viktige forekomster	4551,4 daa
N30	Elveosen Svadberg, Årdal (BN00008836)	Brakkvannsdelta	65,3 daa
N31	Haustavik, Ombo (BN00008809)	Rik edellauvskog	84,0 daa
N32	Stampen, Jøsneset	Nordvendt rasmark mm	159,0 daa
N33	Flåtene, Hjelmeland	Endemorene/ abrasjonsplattform	97 daa
N34	Hetlandsvatnet vest for Fisterfjellet Naturreservat	Rik edellauvskog	25 daa
N35	Hetlandsvatnet vest for Kvitafjellet	Rik edellauvskog	64 daa
N36	Riskedalsvatnet/Lindebakken (BN00008796)	Haustingsskog	115 daa
N37	Riskedalsvatnet Nordvest (BN00008834)	Hagemark/haustingsskog	66daa
N38	Bonarlia, Årdal	Naturbeitemark/haustingsskog	69 daa
N39	Bonarlia sør, Årdal	Haustingsskog	77 daa
N40	Bønardalen 1	Hagemark/naturbeitemark	26 daa
N41	Bønardalen 2	Hagemark/naturbeitemark	40 daa

N42	Riskedalsvatnet og Mælsåna	Hagemark/orchage	11 daa
N43	Målandsdalen BN 00008843	Rik edellauvskog	259 daa
N44	Helgalandsfossen, Tysdal.	Fossesprøytesone	28 daa
N45	Trodla-Tysdal, 5 lokaliteter	Naturbeitemark/hagemark	128 daa
N46	Lyngsåna, Rykanfossen	Bekkekjøft	102 daa

Retningslinje:

Direktoratet sine tilrådingar om forvaltning og skjøtsel skal gjelde som retningslinjer for de enkelte områda i lista ovanfor

Friluftsliv

Nr	Stad	Føremål
F1	Bjødabu	Skiløype/turområde
F2	Tysdalsvatnet	Badeplass/turområde
F3	Søre Kvaløy, Randøy	Båtutfart
F4	Børøyholmen, Randøy	Båtutfart
F5	Søre Børøyholmen, Børøy	Friluftslivsområde
F6	Svansholmen	Båtutfart
F7	Langholmen, Nordskår	Båtutfart
F8	Åkerholmen, Nordskår	Båtutfart
F9	Storholmen, Nordskår	Båtutfart
F10	Longehølen, Jøsenfjorden	Badeplass i elva Ulla
F11	Longemo, Jøsenfjorden	Badeplass i elva Ulla
F12	Skiftunstranda, Jøsneset	Badestrand
F13	Surdal, Randøy	Badeplass, eksisterande stiadkomst kan nyttast. Tilrettelegging av parkering ved fylkesveg.
F14	Sandnes, Hetlandsvatnet	Badeplass
F15	Staurland, Hetlandsvatnet	Badeplass

Retningslinjer

I desse områda skal omsynet til friluftsliv/rekreasjon ivaretakast, og tiltak som forringar friluftsinteressene skal i utgangspunktet ikkje tillatast

Grøntstruktur

- Storåna frå Nes til sjøen i Årdal, samt side-elva Bjørg.
- Langs stranda frå Mælsåna til Svadberg, Årdal.

Retningslinjer:

Ein skal ta omsyn til natur-, rekreasjons- og landskapskvalitetar ved forvaltning av desse områda.

5.7.4. Nyare kulturminne og kulturmiljø

Det vert her vist til kap "Kultur og kulturminne" i samfunnsdelen som saman med dette kapitlet og kartet utgjer kommunen sin kulturminneplan. Denne avløyser tidlegare temaplan frå 6.9.00. Tidlegare temaplan og fylkeskommunen sin FINK frå 2004 er viktige premissgjevarar vidare.

SEFRAK klasse A

SEFRAK er eit eige register over faste kulturminne frå før 1900. SEFRAK klasse A er bygningar som i klassifiseringa er vurdert som bygg med fredningspotensiale. Desse inngår i nyare tids kulturminne med eigen bokstavkode, jf tabellen. Ved ei gjennomgang av SEFRAK-registeret i planperioden, skal lista vurderast på ny.

Nr	Stad	Gnr/bnr	Bygningstype	Byggeår
K1	Randa, Randøy	87/3	naust	ca. 1850
K2	Randa, Randøy	87/3	Eldhus	1825-1850
K3	Randa, Randøy	87/3	Bustadhus	1790
K4	Øye, Randøy	1/5	Bustadhus	1898
K5	Tuftene, Ombo	8/3	driftsbygning	1848
K6	Flådene, Ombo	5/1	Kvernhus	1820-1830
K7	Skår, Ombo	7/3	Uthus	1700-talet
K8	Helgaland, Ombo	11/4	Feriebustad/driftsbygn	1775-1800
K9	Skiftun, Jøsneset	14/1	Stabbur	1700-1730
K10	Dale, Josenfjorden	26/1	Bustadhus	ca. 1850
K11	Segadal, Josenfjorden	33/1	Bustadhus	ca. 1750
K12	Segadal, Josenfjorden	33/1	Bustadhus	1884
K13	Ytre Ramsfjell	24/3	Bustadhus	1725-1750
K14	Ytre Ramsfjell	24/3	Bustadhus	ukjent
K15	Meland, Vormedalen	41/7	Sauehus	1825-1850
K16	Meland, Vormedalen	41/7	Bustadhus	ca. 1850
K17	Kleivaland, Vormedalen	42/2	bustadhus (glasstove/bu)	1874
K18	Tveidå, Vormedalen	40/1	Kvernhus	1870-1900
K19	Vormeland, Vormedalen	36/1	Driftsbygning	1845-1855
K20	Funningsland	37/3	Feriebustad	1850-1875
K21	Funningsland	37/3	Grendehus	1899
K22	Søre Tysdal, Mäländsdalen	134/3,5	Bustadhus	1850-1875
K23	Sæbø, Hjelmelandsvågen	58/8	Bustadhus	ca. 1850
K24	Sæbø, Hjelmelandsvågen	58/8	Sauehus	1600-talet
K25	Hjelmelandsvågen	58/2	kulturhus/Spinneriet	ca. 1850
K26	Hagali, Hjelmeland	57/1	Kvernhus	1825-1850
K27	Hagali, Hjelmeland	57/1	Driftsbygning	1877
K28	Hagali, Hjelmeland	57/1	Naust	1825-1850
K29	Steinsland, Hjelmeland	55/5	Bustadhus	1850-1870
K30	Steinsland, Hjelmeland	55/5	Bustadhus	1860-1870
K31	Steinsland, Hjelmeland	55/5	Driftsbygning	1850-1875
K32	Aukland (flytta frå Husstøl2010)	8/25	Bustadhus	1600-talet
K33	Tuntland, Hjelmeland	60/2	Driftsbygning	1780-1800
K34	Sande, Hjelmelandsvågen	62/1	Bustadhus	1876
K35	Hauskje/Mjølhus	69/1	Kvernhus	1866
K36	Vigatunet	71/1	museum/driftsbygning	1821
K37	Vigatunet	71/1	museum/bustadhus	1821
K38	Vigatunet	71/1	museum/bustadhus	1800-1825
K39	Vigatunet	71/1	museum/bustadhus	ukjent
K40	Vigatunet	71/1	museum/bustadhus	1800-1825
K41	Vigatunet	71/1	museum/kvernhus	ukjent
K42	Vigatunet	71/1	museum/tørkehus	ukjent
K43	Viga	71/1	museum/naust	ukjent
K44	Viga	71/2	Naust	ukjent

Nyare kulturminne

Nyare kulturminne er kulturminne frå etter 1537. Kulturminne frå perioden 1537 til 1650 er fredet etter lov om kulturminne. For nyare kulturminne krevst særskilt vedtak eller regulering.

Nr	Stad, bygd	Gnr/ Bnr	Type bygg/anlegg
K45	Tøtlandsvik, Vormedalen	35/1	Naustmiljø
K46	Hauskje/Mjølhus	69/1	steinbru/Hausken bru, 1905
K47	Årdal sentrum	100/3	steinbru/Mæle bru, CA 1895
K 48	Fister		Fister kyrkje
K 49	Hjelmelandsvågen		Hjelmeland kyrkje
K 50	Årdal - Hjelmeland		Prestavegen
K 51	Årdal		Gamle kyrkje
K52	Årdal		Ny kyrkje
K53	Hetlelid, Årdal	139/8	gardshus
K54	Driftland, Årdal	136/1 mfl	gardshus
K55	Høiland, Årdal		Dalen skulehus
K56	Hjelmeland		Heradsstova,
K57	Fister		Støle Bru,
K58	Måland, Årdal		Skulehus
K59	Randa, Randøy		Bedehus,
K60	Randa, Randøy		Husmannsplass,

Kulturmiljø

Vigatunet: med omland er viktig kulturminneområde og vist som omsynssone, og lagt inn i Fylkesplanen FINK som såkalla Partnerskapsområde. Innanfor dette området er det registrert mange kulturminne, både automatisk freda kulturminne og nyare kulturminne. Mest kjent er Vigatunet som er eit godt bevart gardsanlegg hovudsakleg frå tidleg på 1800-talet. Stor del av bygningsmassen til gardsanlegget er klassifisert som klasse A i SEFRAK-registeret.

Viglesdalen: gardsanlegg og drifteveg

Retningslinjer

Innanfor områda avmerka som omsynssone kulturminneområde skal nye tiltak særskilt tilpassast dei kulturhistoriske verdiane i området. Større tiltak og naturinngrep skal ikkje tillatast innanfor desse områda.

Ordinær gardsdrift kan halde fram i områda. Større tiltak ut over ordinær gardsdrift krev reguleringsplan. Ved byggetiltak nær dei opplista bygga/anlegga skal kulturseksjonen i Rogaland Fylkeskommune høyrast.

5.7.5. Bandlagde område

Kulturminnevern

Alle eldre kulturminne er automatisk freda jf kulturminnelova, og er viste i plankartet enten som omsynssoner (felt) eller som rune R (enkeltobjekt).

Følgjande fornminne som skal ha særleg fokus:

Årdal: Soppaland: gravfelt fra jernalder, lok.: 14777, Kyrkjhus: middelalderkyrkjegard og rennesansekyrkje, lok.: 53778, Mæle: gravfelt og to nausttuffer frå jernalder, lok. 4950

Fister: Midtre Fister: to gravfelt fra jernalder, lok.: 65660 og 72179, Nedre Fister: Middelalderkyrkjegard og to gravrøyser frå jernalder, lok. 24119

Riskadal: Gardsanlegg frå jernalder, (Prestavegen går gjennom området) lok. 72182

Byrkja: Gardsanlegg frå jernalder, lok. 44455

Mjølhus: Bygdeborg frå jernalder og ei gravrøys som kan være frå bronsealder, lok.: 72175.

Naturvern

Oversikt over område som er verna etter naturmangfaldlova (tidl naturvernlova):

Nr	Stad	Føremål
BO1	Vormedalsheia	Landskapsvernområde
BO2	Lusaheia	Landskapsvernområde
BO3	Øyastølsmyra, Vormedalsheia	Naturreservat
BO4	Nordstølhei, Vormedalen	Naturreservat
BO5	Longavatnet, Tysdal	Naturreservat
BO6	Målandsdalen, Årdal	Naturreservat
BO7	Fisterfjell, Fister	Naturreservat
BO8	Moldfallet	Naturreservat
BO9	Kåda, Randøy	Naturreservat

Retningslinjer

Desse områda skal forvaltast i tråd med forskriftene til de enkelte områda

Verna vassdrag

1. Vassdraga **Vorma** og **Norrdalsåna** er omfatta av rikspolitiske retningslinjer (RPR) for forvaltning av verna vassdrag. RPR vert lagt til grunn for arealdisponeringa i desse to vassdraga, og for det skjønn som skal utøvast etter plan og bygningslova og andre lovar og føreseigner.

1a. For den delen av Vorma som ligg i den bebygde delen av Vormedalen og området nede ved Tøtlandsvik gjeld RPR klasse 2. Innanfor klasse 2 gjeld det å ta vare på hovudtrekka i landskapet. Inngrep som endrar tilhøva i kantvegetasjonen langs vassstrengen og dei områda som blir oppfatta som ein del av vassdragsnaturen, bør unngåast. Inngrep som einskildvis eller i sum medfører ei viss endring i sjølve vassstrengen bør unngåast. Leveområde for trua plante- og dyreartar og mindre område med store verneverdiar bør få særleg vern.

1b. For Norrdalsåna og den resterande delen av Vorma gjeld RPR klasse 3. Innanfor klasse 3 er det svært viktig å ta vare på naturen sitt preg av å vere lite påverka av moderne menneskeleg aktivitet. Alle former for omdisponering av areal i vassdragsbeltet bør unngåast. Vasskvalitet og naturleg vassføring må haldast oppe så langt råd er, og ein må freiste å unngå alle former for inngrep som reduserer verdien av vassdraget.

5.7.6. Gjeldande reguleringsplanar

Denne tabellen er kun ein oversikt over gjeldande planstatus og det som kommuneplanen likevel gir rom for. Tabellen gir i seg sjølv ikkje rom for endringar.

Eventuelle reguleringsplanar som inneheld spesialområde bevaring og som er merka som K eller R, skal spesialområdet forvaltast som omsynssone jf PBL § 11-8-d

Planar markert K: dette er planar som gjeld delvis, eller som det gjennom kommuneplanen blir gitt rom for t.d. endra arealbruk, fortetting eller utviding. Detaljer om dette vil ein finne i tekstedelen under det enkelte formål.

Planar markert med R: planen er delvis erstatta av ny reguleringsplan.

Reguleringsplanar som ikkje er merka med K eller R : gjeld heilt og fullt.

Nr på Plan-kart	Gnr/bnr	Namn/stad	Ved-tatt	K/R	Formål
R1	Rv 13	Askvik – Pundsnes	2003		Rv 13 m/g/s-veg
R2	Fv 650	Sambindingsveg Randøy	2004		Fylkesveg
R3	1/1	Dalen, Randøy	1996		hytter
R4	1/7	Ølesund, Randøy	1991		hytter
R114	1/11	Øye, Randøy	30.05.07		bustader
R5	1/12,13	Padl og Breiabø, Randøy	2004/ 2009		Camp,hus,hytter ves endring des2009
R6	1/28	Kobbasteinen, Randøy	2000		reiseliv
R7	3/1,2	Breivik, Randøy	1995	K	hytter
R8	3/3	Breivik, Randøy	2003		hytter/hus
R9	4/1	Vestersjø, Ombo	30.05.07		hytter
R10	4/5	Vestersjøåsen, Ombo	2002		hytter
R11	5/1	Vatland - Flotene, Ombo	2002		sambindingsveg
R12b	6/2,3	Rossåvika, Ombo (erstatte deler av R12)	2004		hytter
R12	6/2,3	Rossåvika, Ombo	1999		landbruk
R13	7/1	Skår, Ombo	2001		hytter
R116	8/1	Aukland, Ombo	30.05.07		steinbrot
R14	8/5,27	Skår, Ombo	1999		veg
R15	8/16	Skipavik, Ombo	1993		hytter
R16	8/18	Tjueneset, Ombo	1996	K	Hytter
R17	10/1	Søreboen, Tjeltveit, Ombo	2002		hytter
R107	10/5	Stranddalen, Ombo	1973		hytter
R18	12/1 13/2	Øygarden, Jøsneset	1981	R	hytter
R19	12/1-4	Øygarden, Jøsneset	1999		hytter
R20	12/2,3 mfl	Øygarden, Jøsneset	2001		hytter
R21	13/1	Knutsvik, Jøsneset	1997	K	hytter
R112	13/2	Knutsvik, Jøsneset	21.03.07		hytter
R22	13/4	Søre Knutsvik, Jøsneset	2001		turistanlegg
R23	14/9	Jøsneset skule	1982		skule
R24	18/5 21/1	Ytre Eiane, Jøsneset	1984	K	Hytter: ferdig utbygd
R25	19/3	Nesvik, Jøsneset	1998		badeplass/båthamn
R133	22/1	Bastbergneset, RV13	11.05.11		Utsiktspunkt
R26	22/2	Sandvik, Eiane	2002		hytter
R27	27/1	Østerhusvika, Jøsenfjorden	1997	K	Hytter+ny båthamn
R126	28/1,6	Melandsmoen/Vadla, Jøsenfjorden	13.05.09		Hytter/ind/båthamn

R124	28/1	Vadla/Østerhus /Lundanes	11.02.09		Masseuttak/industri
R28	28/6	Mælandsmoen, Jøsenfjorden	2001		bustader
R29	32/24	Haugevika, Jøsenfjorden	1998		båthamn
R122	32/29	Haugevika, Jøsenfjorden	18.06.08		Fritidsbustader mm
R121	32/3	Skorpemyr-Haugevika, Jøsenfjorden	18.06.08		Hytter og båthamn
R123	39/2,3,7,8	Giskelid, Vormedalen	17.09.08		Hytter
R30	39/4,5,6	Litlevik, Fundingsland	2005		hytter
R31	35/1	Tøtlandsvika, Vormedalen	1998	K	båthamn
R32	35/1	Tøtlandsvik	2004		industri
R33	46/1,2,3	Breilandsvatnet aust, Hjelmeland	2007		Hytter (erstatte 03plan)
R34	47/2	Breilandsvatnet vest, Hjelmeland	1999		hytter
R128	47/4	Storaneset, Breilandsvatnet nord	17.06.09		10 hytter
R35	52/1	Bjødabu, Hjelmeland	2002		hytter
R36	53/1	Gåsavatnet, Hjelmeland	1998		hytter
R37	58 m fl	Burmavegen	2004		Kommunal veg
R38	58/	Åno Svarteberget, Hjelmeland	1991	R	bustader
R39	58/82	Nordbygda, Hjelmeland	1996		bustader
R40	59/1	Hotell Velvære, Hjelmeland Endring småbåthamn mm	2000/ 2005		hotell
R41	59/	Prestegarden I, Hjelmeland	1977	K	bustader
R42	59/	Endring av Prestegarden I, Hjelmeland	1999		off.formål
R111	59/	Gang- og sykkelveg, Vågabrua Spar	31.01.07		G/s-veg
R43	59/	Prestegarden II, Hjelmeland	1979	K	bustader
R44	59/	Elveosen – Nøking, Hjelmeland	1991	R	Bustader
R115	61/2,62/1	Hjelmeland Barnehage	30.05.07		Barnehage/p-plass
R127	61/2	Røgelstad Idrettsanlegg, Hjelmeland	13.05.09		Idrettsanlegg
R45	62/	Breidablikk, Hjelmeland	1998		bustader/idrettshall
R46	62/	Nøking – Sande, Hjelmeland	1992	KR	forretning/bustad
R47	62/	Sande, Hjelmeland	1999	K	forretning/friområde
R48	63/2	Pundsnes	2004		bustader
R49	65/	Askvik - Hundsnes I	1997		bustader
~~R50~~	~~65/~~	~~Askvik - Hundsnes II~~	~~1998~~	~~R~~	~~industri~~
R51	65/m.fl	Hundsnes Industriområde	2004		Industri, utfylling
R52	65/2	Askvikholmen, Askvik	1995		Ei hytte
R53	70/5	Moldfallet, Fister	1995	K	hytter
R54	71/	Viganeset industriområde	1998	K	Industri
R55	71/	Viganeset, endring av nordre del	2002	K	industri/endring
R56	73/1	Barnevik tømmerkai, Fister	1999		tømmerkai
R57	73/1	Djupevika/Barnevik, Fister	1987		hytter
R58	73/2	Lid, Fistervågen, Fister	2006		Båtgasjer/hamn
R59	74/	Eikehaugen, Fister	1999	K	bustader
R60	74/	Fister skule, Fister	1989		skule/idrettsanlegg
R61	74/2	Fistervågen camping, Fister	1994	K	Camping
R62	74/3	Midtre Fister	1995	K?	hytter
R63	75/2	Fisterhammaren	2005/ 2007		Bustader 2007 utvida med 4 tomter
R64		Erstatta av ny plan R 63			
R109	75/3	Følsvika, Fister	2006		Bustader
R65	75/14	Fister kai I, Fister	1998		næring/hytter
R66	75/19 m.fl	Fisterneset	2005		hytter
R67	75/40	Fister kai II, Fister	1996	K	hytter
R68	75,76/	Fv 631-634 Fister kyrkje	1996	K	veg
R69	76/1	Kjelevika, Fister	1993		badeplass

R70	76/1	Øvrehus, Fister	1999		bustader
R71	82/1	Nordskår, Fister	1999		hytter
R130	82/2	Nordskår hyttefelt, Fister	28.04.10		Hytter+småbåthamn
R72	84/1,2,8	Helgøy, Fister	2004	K	hytter
R73	85/1	Mosnes, Fister (endring)	2010		bustader
R74	85/2	Grønvik, Fister (vesentl endring)	2010		hytter
R132	85/4,9,21	Eikelid, Fister	2011		9 hytter
R75	85/5	Solvåg, Fister	2003		reiseliv/hytter
R76	86/2,3	Sigmundstad, Fister (erst gml plan)	2006		Hytter/reiseliv/bustad
R118	87/1,2	Randa, Randøy	05.09.07		Hytter
R77	88/2	Kådavågen I, Randøy	1991	K	hytter
R78	88/4	Kådavågen II, Randøy	1997	K	naust
R79	89/1	Børøy	1991	R	hytter
R80	89/1	Børøy p-plass	1993		parkeringsplass
R81	89/1-10	Kuneset, Børøy	1999		hytter
R82	89/4-23	Børøy nord	1997		hytter
R83	89/14	Lauvholmen, Børøy	1995		hytter
R84	89/15,26	Børøy aust	1996		hytter
R85	90/1	Knarravågen, Randøy	1981	K	hytter
R86	90/1	Ostervika, Randøy	1994	K	hytter
R87	90/1-5	Grimsneset, Randøy	1999		hytter
R88	90/3	Krossdal, Randøy (vesentleg endring)	2004		hytter
R89	91/1	Randåsen, Randøy	1999		Industri/steinbrot
R90	91/1 mfl	Ryfylke Skjærgårdspark; Randøy	2004	K/ R90b	Hytter
R90b	91/1 mfl	Utbyggingsplan Ryfylke Skjærgårdspark	2006		Hytter
R108	92/1	Sandanger	2005		Masseuttak
R91	92/4,5	Sandanger, Randøy	1996		hytter
R92	100/	Mælslia, Årdal	1990		bustader
R93	100/1m.fl.	GEA, Årdal	2002	K	næring
R113	100/9mfl	Årdal Brygge v/sjøen	30.05.07		bustader
R94	100-1-39	Mælsøyane, Årdal	2000		industri
R95	102-103/	Årdal skule, Årdal	1984	K	skule
R96	103,108/	Bøen – Kirkhus, Årdal	1997		bustader
R97	105-106/	Fv 633/Rv 13 Austigard, Årdal	1993	K	veg
R98	106/2	Dalane, Årdal	2001		Bustader
R129	106/2 mfl	Dalane II, Årdal	16.09.09		Bustader, utviding
R99	109/1,2,3	Høiland gard, Årdal	2000	K	reiseliv
R110	113,130	Øvre Valheim/ Tveit	2006		Masseuttak
R100	115/1,2	Holmane, v/ Øvre Tysdalsvatn	2003		hytter
R101	128/1-8	Kaltveits utmark, Årdal	1987	K	hytter
R119	129/4	Leitet, Årdal	13.02.08		hytter
R102	129/6-14	Risåsen, Årdal	1990		hytter
R103	134/	Grimslia. Tysdalsheia	1995		hytter
R131	137/1,mfl	Tjentlandsmoen, Årdal	22.09.2010		masseuttak
R117	138 mfl	Soppaland, Årdal	20.06.07		Masseuttak
R104	139/1,4,5	Svadberg industriområde, Årdal	1986		industri
R105	139/2	Svadberg camping, Årdal	1998		camping
R134	142/1mfl	Nessavatnet hyttefelt/Nessa båthamn	16.06.2011		Hytter/båthamn
R106	142/21	Nessa	2001		hytter
R120	142/7,9	Longhamarneset, Årdal	21.05.08	K	hytter
R 125	143/2	Buer, Ombo	11.02.09		4 hytter

6

Vedlegg

Hjelmeland

Her er fin natur
Her er mange tre
og ein stor fjord
Skog, sjø, gras og vatn
Her kan me leike, klatre, springe, gå og jogge
Her er det godt å bu

Av Jakob

Vedlegg 1. Oversikt over kommunal infrastruktur:

Lengde [km]	Vegar
75,1 km	Kommunale vegar:
17,2 km	Kommunale vegar med grusdekke
	Kommunale vegar med fast dekke
11,0 km	Gang- og sykkelveg:
	Kommunale gang –og sykkelavegar
103,3 km	Sum kommunale veger
Bruksareal	Bygg
10 836 m ²	Skulebygg, Fordelt på 7 bygningar
5 033 m ²	Barnehagar, Fordelt på 7 bygningar
3 950 m ²	Kommunale bustader, Fordelt på 26 bygningar med til saman 43 einingar
9 973 m ²	Større omsorgs -og helsebygg, Fordelt på 2 store institusjonar og 21 mindre einingar
1 790 m ²	Idrettssbygg, Fordelt på 1 stort bygg (Hjelmelandshallen)
820 m ²	Kulturbygg, Fordelt på 1 bygning (Spinneriet)
2 813 m ²	Administrasjonsbygg, Fordelt på 3 administrasjonsbygningar
703 m ²	Andre bygg, Fordelt på 2 einingar
35 918 m²	Sum kommunal bygningsmasse
Lengde / Eininger	Vatn- og avløpsanlegg
5 stk	Vassverk
77 834 m	Leidningsanlegg vatn
5 stk	Avløpsanlegg
29 432 m	Ledningsanlegg avløp
107 266 m	Sum kommunalt VA - ledningsnett
Eininger	Kaianlegg
7 stk	Kaier, brygger og lignande konstruksjonar

Vedlegg 2. Interkommunalt samarbeid

Nedanfor er ei oversikt over av ein del av samarbeidet kommunen har:

Interkommunalt samarbeid/medlemskap	Interkommunalt samarbeid/medlemskap
Skatteoppkrevjing	Jordmor
Revisjon	Barnevern
Innkjøp	Legeskyss
Arbeidsgivarkontroll	Legevakt
Ryfylkefondet	PU (Psykiatri)
Lønn/personal	DPS (Psykiatri)
Ryfylke IKS	Samhandlingsutval (helsereform)
IKT	Bibliotek
Heimesideportal/informasjon	Kunstformidling Ryfylke
RYMI	Ryfylke kulturforum
Utvikling (Greater Stavanger)	UKM
Lysefjorden Utvikling AS	SVR (Setesdal, Vesthei, Ryfylkeheiane)
Entreprenørskap (Skape)	Miljøretta helsevern
Reisemål Ryfylke	Skule (Finnøy/Vinterlandbruksskolen)
Beredskap (f.eks oljevern og forureining)	”Teknotek”
Brannvern	Skolenettverk KS/FMRO
Skogsforvaltning	Skulefagleg IT-fora
Bygdetvikling (landbruk)	Ryfylkegruppa (ungdomsskulerektorar)
Kart/oppmåling	Midt 2 (skulefagleg ansvarlege)
Interkommunale landbruksprosjekt	Midt 2 barnehage (barnehageansvarlege)
Kompetanseheving	PPT
”Betre kommune”	Ressursenter framandspråklege
Frivillig Rogaland/Frivillignettverk	Rådgivarnettverk (skulane)
VAR (vann, avløp, rensing)	Allservice AS
Ryfylke friluftsråd	Vinterlandbruksskolen i Ryfylke
Ryfylke kunstlag	Distriktsmusikarane
Avanti AS	LVK (Landssamanslutning Vasskraft)
Lyse AS	Utmarkskomm. Samanslutning
Kommunekraft	IKA (Interkommunalt arkiv)
Blue Planet	KS (Kommunenenes interesseorganisasjon)
Ryfylkemuseet	Stiftinga Preikestolen
Landssamanslutninga av nynorskkommunar	Initiativ for etisk handel
Statskyrka	Faglege nettverk
Planfagleg fora	

Vedlegg 3. Plan for idrett og fysisk aktivitet

Kortsiktig behov for anlegg og aktivitetar (0-4 år)

Hjelmeland kommune står i dag utan det ein kan kalla eit sentralidrettsanlegg. Å få bygt eit slik anlegg som rommar bla. både 7-er bane, fotballbane, friidrettsbane, klubbhus, lagerbygg, og andre tilhøyrande fasilitetar, er eit dominerande behov innan dei første åra. Det må leggest større vekt på friluftaktivitar, utvikling av turstiar, turkart og brosjyrar.

Langsiktige behov for anlegg og aktivitet. (5-12 år)

Ein må leggja til rette for fleire og varierte aktivitetstilbod. Å få eit anlegg der ein blant anna kan få leige seg nødvendig utstyr til padlesport og anna vannaktivitetar, er viktig å arbeida for. Ein bør og legge vekt på å utvikle områder for ski -og andre vinteridrettar.

Program for utbygging av idretts- og friluftsanlegg:

I uprioritert rekkefølge.

Oppgradere lysløypa i Bjødnabu.

Idrettsanlegg på Røgelstad som bla. inkl.

- 7-er bane m/kunstgras
- Fotballbane m/kunstgras –tribune
- Lagerbygg/klubbhus
- Friidrettsbane
- Tennisbane

Kulturelle turstiar

Ballbinge Jøsenfjorden

Nye turkart

Turstiar etter modell ”innovativ fjellturisme”

Fleirbruksanlegg i Årdal

Leirduebane

Tur/sykelsti Riskedal

Veg for barnevogn/rullestol opp til Hjelmen.

Opparbeide ”Hjelmen arena.”

P-plass ved Sandvatnet i Årdal

Rundløype ved Steinslandsvatnet

Trimaktivitetar på vatn/sjø

Symjebasseng 25 m

Golfbane

Tilpassar symjehallen for rullestolbrukarar

Lyddemping/skillevegg i Hjelmelandshallen

Gapahuk/grillhytter ved turstiar

Aktivitetsløype/trimløype

